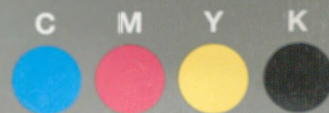

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

ZWIĄZEK STRZELECKI
Zarząd i Komenda Okręgu III

W Y T Y C Z N E

w sprawie wychowania
i szkolenia strzelców,
pododdziałów i oddziałów
Związku Strzeleckiego

OPRACOWAŁ
WŁADYSŁAW SZYMURA
OKRĘGOWY Z.S.

374/106

PRODNO
9 3 8

Eigentum
Heeresarchiv - Zentrale
Berlin

ZWIĄZEK STRZELECKI

Zarząd i Komenda Okręgu III

W Y T Y C Z N E

w sprawie wychowania
i szkolenia strzelców,
pododdziałów i oddziałów
Związku Strzeleckiego

OPRACOWAŁ
WŁADYSŁAW SZYMURA
OKRĘGOWY Z.S.

374 / 106

374

f-m 4

ERODNO
9 3 8

Eigentum
Heeresarchiv - Zweigstelle
Potsdam

ZWIĄZEK STRZELECKI

ZARZĄD I KOMENDA OKRĘGU № III.

W Y T Y C Z N E

w sprawie wychowania
i szkolenia strzelców,
pododdziałów i oddziałów
ZWIĄZKU STRZELECKIEGO

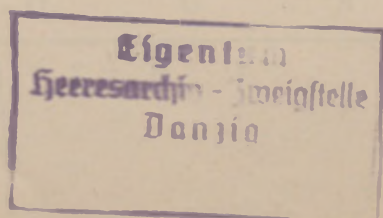
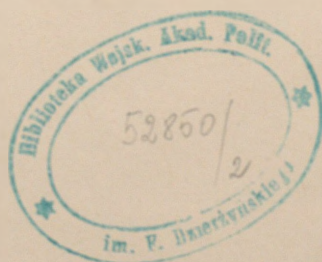
G R O D N O

1 9 3 8

Eigentum
Heeresarchiv - Zweigstelle
Danzig

1. Zw.

855.21

Dostrzeżone omyłki drukarskie:

str.	wiersz	zamiast	ma być
7	9 z góry	„wydzierżawienia“	„wydzierżawiania“
8	6 „	„usamodzielnienia“	„usamodzielniania“
14	7 z dołu	„kierunek etapu“	„kierunek, etapy“
22	9 „	wyraz „tężyzny“	wykreślić jako zbędny
29	8 „	„umiłowania“	„umiłowanie“
43	16 „	„wychowania obywatelskiego“	„obywatelskiego wychowania“
51	12 z góry	„w okresowych“	„w określonych“
62	1 z dołu	„podwórze“	„podwórza“
63	10 z góry	po wyrazie „nawierzchni“	dodać „z kamieni“
74	10 „	„etat“	„etap“

Zadanie wytycznych.

Zadaniem niniejszych wytycznych jest wskazać: cel, kierunek, program, czas, zakres, metodę oraz sposób wychowywania i szkolenia pojedynczego i zespołowego członków Związku Strzeleckiego.

Wychowywanie i szkolenie odbywa się w grupach młodzieżowych w/g programów, opracowanych dla każdej grupy a mianowicie:

- orląt,*
- strzelców przed i po przyrzeczeniu,*
- rezerwistów Z. S.*

Wychowywanie i szkolenie musi być planowe i zająć się ściśle z sobą tak, by każdy strzelec przebył wszystkie szczeble pracy poczynawszy od orlęcia skończywszy na działaczu strzeleckim.

Gruntowne wychowanie organizacyjne i obywatelsko państwowe oraz fachowe i techniczne wyszkolenie każdego strzelca jest tym bardziej konieczne, że w terenie już od dawna odczuwa się brak odpowiednio i należyście wychowanej i wyszkolonej kadry strzeleckiej, która mogłaby całkowicie i wyłącznie wziąć na siebie obowiązek wychowania i szkolenia członków naszej organizacji w zakresie ideologii, interesów i programów pracy Związku Strzeleckiego wskazanych przez I Marszałka Polski, a mających na celu harmonijną współpracę jednostek dla społeczeństwa, dla dobra narodu i potęgi państwa.

Należyte i odpowiednie wychowywanie i szkolenie strzelców na przyszłą kadrę wychowawców, działaczy, komendantów i instruktorów Z. S. jest tym bardziej konieczne, że Z. S. liczebnie stale się powiększa, rozszerzając zakres swego działania i pogłębiając swą pracę.

I. Charakterystyka środowiska.

Związek Strzelecki posiada w swych szeregach młodzież przeważnie wiejską i robotniczą, która jest związana warunkami życia, swymi nawykami, a częściowo i światopoglądem ze swoim środowiskiem.

Środowisko to, wskutek polityki zaborców i wychowywania pod trzema zaborami — w większości wypadków nie posiada wyraźnego oblicza i uświadomienia państwowego, przy czym struktura gospodarcza Polski i długotrwały kryzys wywierały wpływ hamujący na kulturę społeczną i obywatelsko-państwową tych środowisk. Z tego to źródła wypływa pewna obojętność środowiska w stosunku do zagadnień społecznych oraz niechęć do pracy na rzecz społeczeństwa, narodu i państwa.

Zjawiska te z natury rzeczy odbijają się również na wychowaniu i światopoglądzie młodzieży.

Część młodzieży wiejskiej i robotniczej w epoce dzisiejszego kryzysu gospodarczego i w epoce ogromnego rozbicia młodzieżowego na różne organizacje i grupy młodzieżowe — nie dające jej w większości wypadków możliwości twórczego wyżycia się — zniechęca się do wszystkiego, lub też podlegając różnym zgubnym wpływom demoralizuje się i błąka bezczynnie zamiast wziąć się do pozytywnej pracy (podniesienie gospodarstwa domowego, melioracja i intensyfikacja gospodarstw rolnych, zorganizowanie spółdzielczości i handlu, podniesienie kultury zawodowej i ogólnej).

II. Cel i zadania pracy Związku Strzeleckiego.

Interesy społeczeństwa, narodu i państwa wymagają, aby wszystka młodzież wiejska i miejska, rolnicza, rękodzielnicza i inteligentka znalazła się jak najprędzej na właściwej drodze, przy warsztatach pracy na rzecz dobrobytu własnego i ogólnego oraz przysposabiania się do służby żołnierskiej.

Wyraźną i jasną drogę do celu wytknął nam Nieśmiertelny Wódz nasz, Pierwszy Komendant Z. S. — Marszałek Józef Piłsudski w treściwym i głębokim zdaniu „każdy obywatel żołnierzem — każdy żołnierz obywatelem” oraz Marszałek Śmigły-Rydz, który rzucił nakaz podniesienia Polski wzwyż.

Związek Strzelecki jako organizacja stworzona przez I Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, mająca wielki dorobek niepodległościowy, musi mieć tę największą i najpiękniejszą ambicję aby:

- a) zdobyć i utrzymać w Z. S. wszystkich młodzież obojga płci od lat 11-tu,
- b) wychować tę młodzież na najlepszych obywateli—żołnierz,
- c) wskazać i dać tej młodzieży wyraźne cele, programy i jak najlepsze metody pracy,
- d) zaprząć tę młodzież do należytej zorganizowanej, twórczej pracy indywidualnej i zespołowej.

III. Organizacja wychowywania i szkolenia.

A. Ogólne wskazania.

Program wychowywania i szkolenia należy dostosować odpowiednio do poszczególnych grup młodzieżowych. Czas i wzajemny stosunek poszczególnych tematów do siebie — są podane w następnych rozdziałach.

Program wychowania i szkolenia dzieli się na poszczególne działy pracy w następującym porządku i kolejności:

- wychowanie obywatelskie,
- wychowanie fizyczne,
- strzelectwo sportowe,
- przysposobienie wojskowe,
- przysposobienie zawodowe.

B. Czasokresy szkolenia.

Rok wyszkoleniowy rozpoczyna się dniem 15 września, a najpóźniej w dniu 1 października i trwa do 15 września każdego roku. Czas wolny od dnia 15 września do dnia

1 października należy poświęcić na przygotowanie wytycznych, programów, sprzętu potrzebnego do pracy oraz na należyte przygotowanie kadry wychowawczo-wyszkoleniowej.

Każdy rok dzieli się na 3 podokresy wyszkoleniowe:

- podokres jesienno-zimowy,
- podokres wiosenny,
- podokres letni (tak zwany obozowy).

Podokres jesienno-zimowy rozpoczyna się z dniem 15. IX. względnie 1. X. i trwa do 31. III. czyli ponad 24 tygodnie.

Podokres wiosenny rozpoczyna się z dniem 1. IV. i trwa do 30. VI. czyli 11 tygodni.

Podokres letni rozpoczyna się około 1. VII. i trwa do 15. IX. czyli 11 tygodni.

Wobec tego, na wykonanie programu wychowawczo-wyszkoleniowego w każdym roku jest do dyspozycji około 50 tygodni.

Ilość godzin w poszczególnych tygodniach na prace w pododdziałach będzie różna, w zależności od miejscowych warunków.

W każdym razie na wykonanie programu należy poświęcić w podokresie jesienno zimowym przynajmniej po 3 lekcje tygodniowo — każda lekcja co najmniej po 3 godziny, to jest 9 godzin tygodniowo — co daje 216 godzin w ciągu całego podokresu jesienno-zimowego.

W podokresie wiosennym jako tym, w którym młodzież wiejska i robotnicza ma więcej zajęć zawodowych, należy przewidywać mniejszą ilość godzin. W każdym razie należy przewidywać nie mniejszą ilość, niż dwie lekcje tygodniowo po 3 godziny, co stanowi co najmniej 96 godzin w ciągu całego podokresu.

Podokres letni to okres obozów, w których ilość godzin przeznaczonych na pracę będzie regulowana oddzielnie — rozkazem organizacyjnym komendantów odnośnych obozów. Dla tych strzelców, którzy do obozu nie wyjeżdżają, należy przewidywać zajęcia przez cały okres letni przynajmniej po

3 godziny tygodniowo — w niedzielę i możliwie we wszystkie święta.

Gdyby jednak stan wychowania i wyszkolenia tego wymagał należy w pewnych tygodniach zwiększyć ilość godzin, wybierając na to jak najodpowiedniejszy czas, w którym strzelcy mają najmniej pracy zawodowej.

Ze względu na to, że miejscem wszystkich zebrań strzelców i członków Z. S. jest świetlica, należy dążyć do wydzierżawienia świetlic na cały rok kalendarzowy.

Tabela podziału czasu na poszczególne zagadnienia i tematy.

Do dyspozycji jest około 325 godzin.

Rozkład przedmiotów	Procent czasu przeznaczo- nego na po- szczególne przedmioty	Ilość godzin
Wychowanie organizacyjne Wychowanie obywatelskie Uświadomienie państwowe Przysposobienie zawodowe	50%	= 163 godzin
Wychowanie fizyczne Przysposobienie wojskowe	40%	= 130 godzin
Strzelectwo	10%	32 godzin

IV. Zakres pracy wychowawczo-wyszkoleniowej.

Pracę wychowawczo-wyszkoleniową należy prowadzić we wszystkich działach w zakresie pełnego przygotowania strzelca do samodzielnej, należycie zorganizowanej pracy przodowniczej, instruktorskiej i wychowawczo-wyszkoleniowej na wszystkich stanowiskach do szczebla oddziału Z. S. włącznie.

Po zakończeniu poszczególnych okresów wyszkoleniowych należy wyszkoloną kadre wykorzystywać stopniowo i stosownie do zdobytych umiejętności w pracy wychowawczo-wyszkoleniowej w charakterze pomocników instruktorów, przodowników i t. p. dając im możliwość całkowitego usamodzielnienia się.

V. Przewodnia myśl pracy zarządów i kadry wychowawczo-wyszkoleniowej.

Przewodnią myślą zarządów i komendantów wszystkich szczebli, referentów, działaczy, wykładowców i instruktorów przydzielonych, wyznaczonych lub zaproszonych do pracy wychowawczej względnie wyszkoleniowej w pododdziałach i oddziałach Z. S. musi być: — wychować każdego strzelca na ideowego, świadomego swych celów, obowiązków i zadań, bezinteresownego obywatela i działacza strzeleckiego oraz wyszkolić i przygotować technicznie do obrony państwa — żołnierza.

Wszystkie wysiłki kadry muszą być kierowane zarówno na wychowanie obywatelskie i wychowanie fizyczne jak również na przysposobienie wojskowe i zawodowe. Pamiętać trzeba o tym, że wszystkie powyższe czynniki splatają się ze sobą tak silnie, że nie sposób ich rozłączyć i że dopiero wszystkie te czynniki należycie ze sobą scharmonizowane, skoordynowane i dobrze ugruntowane, dają typ dobrego obywatela — żołnierza, dobrze przygotowanego działacza strzeleckiego i społecznego.

Zagadnienia , wychowawcze
i wskazania metodyczne.

W tym celu należy przede wszystkim
zwiększyć produkcję żywności i
surowców przemysłowych. W tym celu
należy przede wszystkim zwiększyć
produkcję żywności i surowców
przemysłowych.

W tym celu należy przede wszystkim
zwiększyć produkcję żywności i
surowców przemysłowych.

W tym celu należy przede wszystkim
zwiększyć produkcję żywności i
surowców przemysłowych. W tym celu
należy przede wszystkim zwiększyć
produkcję żywności i surowców
przemysłowych.

W tym celu należy przede wszystkim
zwiększyć produkcję żywności i
surowców przemysłowych.

W tym celu należy przede wszystkim
zwiększyć produkcję żywności i
surowców przemysłowych.

W tym celu należy przede wszystkim
zwiększyć produkcję żywności i
surowców przemysłowych. W tym celu
należy przede wszystkim zwiększyć
produkcję żywności i surowców
przemysłowych.

Zagadnienia wychowawcze.

Wychowanie społeczeństw, narodów i poszczególnych pokoleń jest zagadnieniem odwiecznym, a pomimo to jest ono ciągle nowym i aktualnym, bo naród jest organizmem żywym i składa się z pokoleń, z których każde posiada inne warunki życia materialnego i kulturalnego. Każde pokolenie ma swoją misję dziejową do spełnienia, a jednym z głównych zadań każdego pokolenia jest wychowanie pokolenia następnego.

Gdyby danemu pokoleniu nie przypadło do spełnienia żadne inne, specjalne zadanie dziejowe,—to kwestia odpowiedniego wychowania następnego pokolenia, stworzenia mu najlepszych warunków życia, pracy, rozwoju i bezpieczeństwa na czas bieżący t. j. najbliższy i na najdalszą przyszłość oraz przekazanie mu skarbów narodowych jak: poczucie narodowe, miłość ojczyzny, własny narodowy język, własna historia, kultura i t. p. będzie wypełnieniem misji dziejowej.

Podstawową jednostką zbiorowości, którą trzeba wychowywać jest pojedynczy człowiek.

Ideałem wychowawczym będzie człowiek zdrowy, uczciwy, życiowo zaradny o wyraźnie ukształtowanych cechach moralności, etyki i praworządności, człowiek ambitny, posiadający mocny charakter, poczucie godności osobistej i narodowej, przygotowany należycie do pracy dla siebie i na rzecz interesu ogólnego. Jednym słowem: człowiek czynu i człowiek wyraźnej odpowiedzialności. Ponieważ każdy człowiek jest jednostką społeczną przynależną do narodu i państwa, w którego granicach żyje, — ideałem wychowawczym będzie człowiek tak wychowany społecznie, narodowo i państwowo, by stanowił wyraźny typ należycie wychowanego i technicznie wykształconego obywatela—żołnierza.

Ponieważ każde pokolenie posiada odmienne warunki życia, wynika z tego jasno, że każde pokolenie musi być odpowiednio wychowane, przystosowane i przygotowane do takich warunków życia, jakie w danym momencie istnieją, lub też na najbliższą przyszłość się zarysowują. Warunki te powstają w przeważnej mierze niezależnie od wpływów danego pokolenia i są wywoływane następującymi zjawiskami:

- 1) wewnątrzno-społecznymi (na tle stosunków geopolitycznych, gospodarczych, populacyjnych i etnograficznych oraz kultury duchowej i materialnej pokolenia, gdyż w miarę czasu zmieniają się formy życia indywidualnego i społecznego jako wynik postępu kultury duchowej i materialnej oraz rozwoju techniki — co również musi być brane pod uwagę przy wychowaniu młodych pokoleń);

- 2) stosunkami międzynarodowymi.

Te właśnie stosunki wewnętrzne i międzynarodowe — czy to natury zasadniczej i stałej, czy też natury o znaczeniu specjalnym dla danego pokolenia lub epoki — stawiają poszczególne pokolenia przed specjalnymi zagadnieniami wychowawczymi.

Na wychowanie młodych pokoleń posiadają wybitny wpływ:

- 1) Rodzina, która jest podstawową jednostką wychowawczą. Kształtuje ona duszę i światopogląd dziecka i wiadomo wszystkim, że każdy człowiek wynosi z domu rodzicielskiego bardzo wielki zasób nawyków, nastrojów i uczuć, pozostających w sercu i pamięci na całe życie. Dlatego też nie należy absolutnie lekceważyć wpływu wychowawczego rodziny, lecz wprost przeciwnie, do wychowania rodzicielskiego przywiązywać jak największą wagę, licząc się z tym, że dziecko wynosi z domu i dobre i czasami złe strony charakteru, z których dobre trzeba będzie pogłębiać, a błędne prostować, a nawet czasami tępić.

- 2) Szkoła — wpływ wychowawczy szkoły, a szczególnie szkoły powszechnej na młodzież jest bardzo wielki, gdyż

szkoła rozporządza odpowiednim fachowo i ideowo przygotowanym personelem wychowawczym, bardzo dużym zasobem chwytów i metod wychowawczych, starannie i celowo dobranym materiałem, stanowiącym tak zwane pomoce naukowe oraz odpowiednio opracowanymi programami, co w sumie działa na uczuciowość, psychikę i umysłowość uczuciowo wrażliwego i pod względem umysłowym chłonnego dziecka — względnie dorastającej młodzieży. Szkoła wyrabia charakter, cnoty obywatelskie, kształci umysłowość i ducha, uczy kochać ojczyznę i służyć wiernie państwu.

3) Kościół—oddawna jest uznany przez wszystkich uczonych, przez wszystkie społeczeństwa i państwa jako instytucja wychowawcza o bardzo poważnym, wysokim znaczeniu moralnym. Kler, reprezentujący kościół, posiada bardzo dużo środków wychowawczych, którymi posługuje się zawsze i wszędzie nie tylko w kościele, ale także w szkole, rodzinie, parafii, wśród społeczeństwa i przy wszystkich nadarzających się okolicznościach.

Z działalnością kleru należy zawsze liczyć się bardzo poważnie.

4) Organizacje—każda organizacja opierająca swą działalność na zasadach pewnej ideologii i statutu działa niewątpliwie wychowawczo w pewnym sensie i zakresie, przynajmniej na pewnym odcinku, zależnie od zadań i celów, jakie dana organizacja ma na względzie. Są organizacje wychowawcze, charytatywne, oświatowe, gospodarcze, klasowo-zawodowe i t. p.

Działalność każdej organizacji reguluje obowiązujący statut i władze administracyjne.

Nas—Związek Strzelecki—musi interesować każda z istniejących organizacji ze względu na stosunek tej organizacji do nas.

5) Społeczeństwo wywierało zawsze i dziś wywiera ogromny wpływ wychowawczy na wszystkich swych członków dążąc do scharmonizowania interesów prywatnych i dążeń indywidualnych poszczególnych jednostek z interesami

i dążeniami ogółu, a więc z interesami innych jednostek względnie ugrupowań klasowo-zawodowych lub politycznych, niejednokrotnie ze sobą sprzecznych.

Z powyższego wynika więc jasno, że społeczeństwo posiada wpływ wychowawczy tak na jednostkę, jak też na wszystkich członków społeczeństwa w sensie wychowania obywatelskiego—opiekuje się jednostką, uzgadnia współdziałanie klas społecznych i zawodowych, wytwarza odpowiednie nastroje moralne i społeczne oraz światopogląd narodowy i państwowy.

6) Wojsko jest instytucją wychowawczą o niezwykle ważnym i zasadniczym znaczeniu. Mając do swej dyspozycji wychowawczej znaczną większość obywateli młodych przez kilkanaście miesięcy oraz świetnie przygotowaną kadrę wychowawców, mocne i zdecydowane metody wychowawcze jak również odpowiednie pomoce naukowe, wychowuje i wyrabia mocne charaktery obywatelsko-żołnierskie, niweluje wszelkie prywatne interesy jednostek, harmonizując je wszystkie w dążeniu do jednego celu — gotowości poświęcenia wszystkich swych sił do obrony państwa oraz bezinteresownej dobrze zorganizowanej pracy na rzecz ojczyzny i narodu.

7) Państwo—składające się z ciała ustawodawczego, wykonawczego i wymiaru sprawiedliwości, służy celom i interesom narodu, zapewnia mu należyte warunki rozwoju i bezpieczeństwa, opiekuje się społeczeństwem, kieruje jego wychowaniem i pracą, stwarza mu odpowiednie warunki pracy, wskazuje cele do osiągnięcia, kierunek etapu i metody działania.

Związek Strzelecki.

Związek Strzelecki został stworzony przez Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, który był pierwszym Komendantem Głównym Związku Strzeleckiego.

Związek Strzelecki posiada wspaniałą tradycję niepodległościową, swe własne oblicze ideowe, swe obyczaje, swe

formy pracy, jasno wyrażony cel (przygotowanie narodu i państwu obywatela-żołnierza) i historyczny dorobek wychowawczo-społeczny, wywalczoną orężnie niepodległość Polski oraz bardzo wielkie konkretne wyniki w pracy kulturalno-oświatowej i w pracy nad organizowaniem armii narodowej i państwa.

Związek Strzelecki jest organizacją stojącą na gruncie ładu, porządku, praworządności, sprawiedliwości społecznej i postępu opartego o wspólną i nowocześnie zorganizowaną pracę wszystkich obywateli dla dobrobytu własnego, dla bogactwa narodowego i dla potęgi państwa.

Obywatel-żołnierz wychowany przez Związek Strzelecki musi posiadać ambicję i entuzjazm pracy, twórczy optymizm, wiarę w swe siły, zaradność życiową i prężność ideową.

Wychodząc z założenia, że wychowanie człowieka — czynnego obywatela-żołnierza — nie może być osiągnięte drogą wychowania bezkierunkowego, bezdusznego względnie paacyfistycznego obiektywizmu, ani też drogą wychowania dostosowanego do programu klasowo-zawodowego jakiegokolwiek klasy społecznej, — Związek Strzelecki wychowuje swych członków na obywateli-żołnierzy w duchu uczciwości indywidualnej i społecznej, w duchu solidaryzmu narodowego, oraz pełnego uświadomienia państwowego w sensie zapewnienia państwu warunków bezpieczeństwa w czasie pokoju swą postawą moralną i przygotowaniem się do obrony państwa; w czasie wojny swoją gotowością do najzaciętszej, zorganizowanej, upartej walki aż do zupełnego zwycięstwa.

Teżą wychowawczą wszystkich wychowawców Z. S. musi być: wychować i przygotować członka organizacji na takiego obywatela-żołnierza, który będzie dążył stale i konsekwentnie tak w czasie pokoju jak też i w czasie wojny do powiększenia swą pracą i walką stanu posiadania narodu i państwa.

Właściwości psychiczne młodzieży.

W Związku Strzeleckim znajduje się młodzież różnego wieku poczynając od orląt t. j. od 11 roku życia wzwyż. Młodzież ta pod względem psychicznym należy do kilku grup wiekowych, a każda grupa wiekowa ma odrębne właściwości psychiczne.

Wielkie zadania wychowawcze Zw. Strzel. wymagają od całej kadry wychowawczo-wyszkoleniowej znajomości psychologii poszczególnych grup młodzieży.

Dokładne poznanie procesów duchowych odbywających się w różnych okresach wieku jest konieczne dla wychowawców, bo wytwarza zdolność właściwego postępowania, odczucia i zrozumienia młodzieży i ułatwia pracę wychowawcy, który do właściwości psychicznych pewnych grup musi dostosowywać treść i metody zajęć.

Wyodrębniliśmy tutaj trzy grupy wiekowe zamknięte w granicach lat. Zaznaczyć trzeba, że podział ten nie może być ścisły, gdyż w rozwoju młodzieży mogą zachodzić zarówno przyspieszenia jak i opóźnienia, a poza tym przebieg rozwoju młodzieży na wsi i w mieście ze względu na warunki życiowe jest nieco odmienny,

Poza tym należy uwzględnić i ten fakt, że wychowanie i szkolenie odbywa się w Z. S., podobnie jak w szkole, zbiorowo, w pewnych zespołach, w których w wypadku najpomysłniejszego nawet doboru młodzieży w tym samym wieku znajdują się jednostki o różnym stopniu rozwoju.

Pierwszą grupą wiekową w Zw. Strz. jest młodzież w okresie od 11 do 14 roku życia, a więc młodsze roczniki orląt.

Do grupy orlęcej przychodzą dzieci, które posiadają już wiadomości o otaczającym je świecie zewnętrznym i przeszły najsilniejszy żywiołowy pęd do poznawania szeregu przedmiotów. Pęd zaznaczał się przez urządzenie wypraw po tajemniczych zakątkach, strychach, piwnicach, łąkach, przez wyszukiwanie i gromadzenie bezwartościowych drobiazgów (haczyki, blaszki, sznurki, znaczki pocztowe). Rozwinęła się przez to u dzieci spostrzegawczość, pamięć i zdolność myślenia odnośnie do przedmiotów podlegających pod zmysły.

Okres od lat 11—14 zaznacza się szeregiem niedostrzegalnych na zewnątrz zmian fizjologicznych jak gdyby przygotowawczych do późniejszego okresu dojrzewania. Te zmiany fizjologiczne wywierają wpływ na system nerwowy stąd też dziecko spokojne dotychczas i zrównoważone zaczyna objawiać rozdrażnienie i przeczuwanie. Odczuwa bardzo silnie najdrobniejsze nawet przykrości i łatwo bez żadnych zewnętrznych powodów ulega wybuchom gniewu lub okazuje nieposłuszeństwo, czuje się bezradne i bezsilne. Ponieważ starsi nie mogą na tę wewnętrzną rozterkę dziecka nic pomóc, a często jeszcze drażnią je swymi wymaganiami lub nakazami—dziecko zaczyna do starszych ustosunkowywać się opozycyjnie i nieprzychylnie.

Chęć do nauki i zainteresowanie słabną. Chłopcy odsuwają się od młodszych od siebie i zaczynają stronić od dziewcząt, interesują się mocno opisami walk i awanturniczych niezwykłych przygód.

Cały ten przejściowy okres, przykry dla młodzieży, wymaga od wychowawców łagodnego postępowania i dużo wyrozumiałości.

Treść i metody wychowawczo-wyszkoleniowe zawarte w instrukcji orląt (pierwszy i drugi stopień sprawności) są ściśle dostosowane do właściwości psychofizycznych tego wieku i do zainteresowań umysłowych tej grupy.

Druga grupa wiekowa obejmuje młodzież od 14 do 17 roku życia, a więc starsze roczniki orląt i młodsze roczniki strzelców przedpoborowych.

Jest to tak zwany okres uczuć i pragnień.

Młodzież przeżywa wtedy nieznane przedtem tęsknoty, snuje marzenia o bohaterskich czynach, przedziwnych przygodach, o pracy i szczęściu własnym, a także i ogólnym. Następuje rczwój takich uczuć jak miłość ludzkości i ojczyzny, powstaje potrzeba przyjaźni i koleżeństwa.

Wskutek przeczulenia nerwowego przejawia się duża przesada w uczuciach i ich zewnętrznej formie, stąd też nagłe zachwyty, nieoczekiwana pogarda, radość, zapał lub zniechęcenie występują niespodzianie, intensywnie i szybko się zmieniają.

W tym okresie życia zachodzą również duże zmiany pod względem umysłowym, bo dotychczas niezrozumiałe pojęcia jak: sprawiedliwość, wolność, prawda i piękno zaczynają nabierać znaczenia i stanowią ośrodek rozważań i dyskusji. Poza tym występuje zdolność analizowania i rozumowania, dość zresztą naiwne i często nielogiczne.

Wszystko co odpowiada pragnieniom i uczuciom młodszego osobnika uważane jest za dodatnie i wartościowe, inne rzeczy są odrzucane, a wykazanie młodzieży tego okresu niesłuszności jej poglądów jest trudne, bo znajduje ona własne uczuciowe uzasadnienia.

Młodzieńcza pewność siebie, zarozumiałość, odnoszenie się do innych z wyższością, duma i przeświadczenie o swojej wyjątkowości i ważności powstają jako naturalne następstwo odkrywania swego własnego świata wewnętrznego, świata bogatych uczuć i myśli. Drugim następstwem jest pęd do samodzielności i czynu.

Znamienną cechą tego okresu jest nieuznawanie obcych autorytetów, chęć krytykowania i mędrkowania.

Wobec wysokiego poczucia własnej wartości i przesadnej drażliwości młodzieży, nie można z niej szydzić, ani traktować jej z góry, nie upokarzać, bo to zraża młodzież do wychowawcy. Kary i represje zwiększają upór. Należy być sprawiedliwym nawet w sprawach drobnych, by nie umacniać w młodzieży złej opinii o starszych.

Pracy nie narzucać, ale starać się, by wychodziła ona z inicjatywy młodzieży.

Kto chce mieć wpływ na młodzież tego okresu musi apelować do jej uczuć, porywać, zapalać, wtedy spełni z poświęceniem nawet wygórowane wymagania. Walory wewnętrzne wychowawcy, jego wiara w ideały, zapał i poziom moralny mają główne znaczenie przy oddziaływaniu na uczucia młodzieży.

Trzeci okres od 17—21 roku, to okres harmonizacji poszczególnych stron życia psychicznego i kształtowania się dorosłego człowieka.

Stany uczuciowe zatracają swe dominujące stanowisko, do głosu przychodzi chłodny, spokojny intelekt, który zakłada hamulce na wybujałe uczucia. Całym postępowaniem zaczyna kierować rozważa i wytwarza się poczucie odpowiedzialności za własne czyny.

Poddawanie się uczuciom i impulsom, młodzieńcze wybryki, swawolne zabawy i chęć wyszumienia się są tylko chwilowymi nawrotami, które wkrótce znikają.

Ideały młodzieńcze wchodzi pod ocenę trzeźwego rozsądku, a poznawanie twardych praw życiowych stawia młodzież przed koniecznością pogodzenia swych marzeń i ideałów z rzeczywistością i przejścia z marzeń do postanowień, do decydowania o swojej życiowej drodze.

Obowiązkiem wychowawcy jest ułatwienie młodzieży, by w tym okresie nastąpiło pełne scharmonizowanie młodzieńczych ideałów z wymogami surowej rzeczywistości, doradzenie wyboru drogi życiowej i kierunków późniejszego działania i postępowania, przy czym pamiętać należy, że tylko połączenie pierwiastków szlachetnego idealizmu i marzycielstwa z elementami rozsądku i rozwagi, wynikających z życiowych warunków, stwarza jednostki wartościowe pod względem społecznym.

Ponieważ kształtowanie psychiki, zdolności, skłonności, zainteresowań i poglądów w wieku późniejszym będzie spóźnione — należy wszystkie najwyższe wartości osobiste i społeczne, wartości człowieka, obywatela i żołnierza zaszczerpić na stałe w tym właśnie okresie harmonizacji.

Wskazówki metodyczne dla kadry wychowawczo-wyszkoleniowej i społecznej.

W poprzednich działach niniejszych wytycznych omówiono pokrótce:

- 1) cel i zadania wychowawczo-wyszkoleniowe Z. S.
- 2) charakterystykę środowiska, z którego młodzież strzelecka pochodzi i wpływy środowiska jakim ta młodzież podlega,
- 3) organizację wychowania i szkolenia, zakres tej pracy i przewodnią myśl pracy kadry wych.-wyszkoleniowej,
- 4) zagadnienia wychowawcze i instytucje wychowawcze,
- 5) tezy wychowawcze Związku Strzeleckiego,
- 6) właściwości psychiczne młodzieży w poszczególnych grupach młodzieżowych.

Z kolei trzeba omówić stosunek władz i kadry wychowawczo-wyszkoleniowej do młodzieży strzeleckiej oraz metody postępowania przełożonych, starszych, wychowawców i instruktorów z tą młodzieżą.

Jak wiadomo Związek Strzelecki jest organizacją młodzieżową demokratyczną, wychowawczo-społeczną o typie wojskowym i jest ciągłym ruchem społecznym.

Przynależność wszystkich członków do organizacji jest ochotniczą. Masowy napływ młodzieży ochotniczej do Z. S. jest spowodowany z jednej strony wielką atrakcyjnością Związku Strzeleckiego jako organizacji o pięknym tradycjonalizmie, wielkiej moralności i sprawiedliwości społecznej — wreszcie o konkretnych celach państwowo-twórczych; z drugiej strony napływ ten powoduje nurtujące w duszach młodzieży pragnienie zdrowego i twórczego wyżycia się w pracy dla narodu i państwa.

Ze względu na wielką rolę jaką Związek Strzelecki ma do spełnienia w społeczeństwie, narodzie i państwie, obowiązkiem wszystkich strzelców, instruktorów, podoficerów i oficerów Z. S. oraz wychowawców i działaczy społecznych

Z. S. jest — dążyć stale i konsekwentnie do stałego zwiększania liczby członków Z. S., ich należytego wychowywania i szkolenia, dawania im programu i wdrażania do twórczej pracy.

Strzelców powracających z wojska należy bezwzględnie wciągnąć z powrotem do pododdziałów i oddziałów Z. S., przydzielać im odpowiednie funkcje instruktorskie i przodownicze w poszczególnych działach pracy i w poszczególnych grupach młodzieżowych, stosownie do ich uzdolnienia i zamiłowania.

Chodzi o to, by nie tracić wartościowego elementu przeszkolonego w Związku Strzeleckim i w wojsku i nie pozwolić, aby element ten marnował się bezużytecznie.

Poszczególne zarządy oddziałowe muszą również brać pod uwagę interesy społeczne i komunalne danej miejscowości, delegując najzdolniejszy i wyrobiony społecznie, zawodowo i państwowo element spośród strzelców-rezerwistów na odpowiednie stanowiska do samorządu terytorialnego i do różnych instytucji społecznych jak: Czerwony i Biały Krzyż, komitety w. f. i p. w., straże ogniowe, komitety L. O. P. P., spółdzielnie spożywczo-handlowe, spółdzielnie pracy.

Chodzi o to, aby wyrobiony, bezinteresowny, ideowy i należycie obywatelsko wychowany element strzelecki mógł pracować na odpowiednich stanowiskach dla przyspieszenia tężyzny rozwoju gospodarczego i państwowego Polski.

Poza tym trzeba ciągle dążyć do tego, by strzelcy mieli możliwość stałego wyrabiania się i mogli mieć istotny wpływ na porządkowanie życia i spraw publicznych w Polsce.

Wszyscy strzelcy, bez względu na miejsce pracy, muszą utrzymywać z zarządem oddziałowym względnie powiatowym i z własnymi oddziałami stały i ścisły kontakt.

Inni strzelcy-rezerwiści muszą być użyci do pracy nad pokoleniami młodszymi, bądź to jako kadra instruktorska wy-

chowawczo-wyszkoleniowa, bądź to jako kadra społeczno-zarządowa.

Żaden strzelec i żaden rezerwista Z. S. nie może być beczynny, bezużyteczny i nie może być poza Związkiem Strzeleckim.

Taka musi być moralność każdego strzelca.

Ponieważ Związek Strzelecki jest organizacją typu wojskowego, w Związku Strzeleckim musi panować dyscyplina organizacyjna oparta na zasadach i porządku wojskowym.

Dyscyplina ta obowiązuje nie tylko strzelców, ale wszystkie władze strzeleckie, starszych i przełożonych.

Dyscyplina nie może być formalną, bezduszną, gdyż w takim razie byłaby nie wychowawczą, a przecież dyscyplina nie ma nic innego na względzie jak tylko cele wychowawcze.

Podstawą dyscypliny — to porządek, punktualność, dokładność oraz harmonijne współdziałanie w pracy, właściwy stosunek do kolegów, (koleżeństwo i lojalność) i do starszych oraz przełożonych (karność i posłuszeństwo).

Ze strony starszych i przełożonych do podwładnych, to dobry przykład, życzliwy i serdeczny stosunek, wyrozumiałość, sprawiedliwość, zawsze chętna pomoc i staranna opieka oraz właściwe organizacyjne koleżeństwo.

Przełożeni i starsi powinni przebywać ze strzelcami jak najczęściej nie tylko w czasie zajęć służbowych, ale także i w czasie pozasłużbowym; w świetlicach, na stadionach sportowych, na strzelnicach i poletkach, przy czym wskazanym jest, aby brali oni udział w normalnych zajęciach świetlicowych (gra w szachy, warcaby i t. p.) i zabawach. Na zabawach tych obowiązany jest być prezes i komendant. Powinni oni wytwarzać szczerą i wesołą nastrój towarzyski i dbać o właściwy i odpowiedni poziom oraz przebieg zabawy.

Powinni oni interesować się prywatnym życiem strzelców, odwiedzać pododdziały jak najczęściej, udzielać strzelcom rad i wskazówek życiowych, starać się zapewnić

strzelcom bezrobotnym pracę, udzielać im pomocy w załatwieniu różnych spraw w urzędach, popierać prośby o uzyskanie koncesyj i t. p. Wszystkie władze, wszyscy przełożeni i starsi obowiązani są zapewniać pododdziałom jak najlepsze warunki pracy, odpowiednie świetlice, sprzęt i pomoce potrzebne dla normalnego toku oraz biegu życia i pracy w pododdziale.

Wychowawcy, instruktorzy i komendanci powinni stosować takie metody pracy, aby strzelcy mogli sobie przyswajając potrzebne wiadomości jak najłatwiej.

Pamiętać jednak trzeba, aby zbyt wielkimi wymaganiami lub opryskliwością nie zniechęcać wychowanków.

Słabszym należy pomagać i wyrabiać w nich wiarę w siebie, pilność i wytrwałość oraz solidność w pracy.

Wybijających się w pracy nagradzać, słabszych podtrzymywać.

W pododdziale stosować umiarkowaną szlachetną rywalizację pracy.

Dążąc do uspołecznienia młodzieży, a więc do podporządkowania każdej jednostki celom ogólnym, należy baczyć, by nie zabijać jednak indywidualizmu twórczego jednostek.

Zasadniczą jednostką pracy wychowawczej i wyszkoleniowej jest pododdział, w którym tętni żywo życie jednostek posiadających własne oblicze, własną indywidualność i odrębny charakter. W pododdziale przez pracę strzelców oraz różnych zespołów realizuje się niezmienny cel naszej pracy t. j. indywidualne wychowanie Polaka na dobrego obywatela-żołnierza.

Terenem życia organizacyjnego i pracy wychowawczo-wyszkoleniowej jest:

- 1) własna i należycie zaopatrzona świetlica,
- 2) plac ćwiczeń i boisko sportowe,
- 3) poletko konkursowe,
- 4) strzelnica małokalibrowa.

Wychowywanie więc młodzieży w duchu obywatelsko-

żołnierskim odbywa się zawsze i wszędzie poprzez wszystkie działy, zajęcia i formy pracy.

Wychowywanie obywatelsko-żołnierskie musi być prowadzone przez całą kadrę społeczno-wychowawczą i wyszkoleniową.

Z powyższego wynika, że każdy instruktor prowadzący zajęcia—bez względu na ich charakter i bez względu na teren, na którym się one odbywają—musi brać na siebie obowiązki wychowawcy, odpowiednio się do niego ustosunkować i przygotować.

Pracę wychowawczo-wyszkoleniową należy prowadzić w trzech zasadniczych grupach wiekowych: orlęta, strzelcy przedpoborowi i strzelcy-rezerwiści.

Konieczność prowadzenia zajęć odrębnych dla każdej z tych grup wiekowych wynika z różnie zachodzących w poziomie umysłowym, właściwościach psychicznych, odrębności zainteresowań i w rozwoju fizycznym różnych — dla każdej z omawianych grup.

Stąd też inne musi być podejście do każdej grupy wiekowej, inny program i zakres materiału i inna metoda pracy.

Metodę pracy i programy dla każdej grupy wiekowej podają instrukcje opracowane dla każdej grupy wiekowej odrębnie.

Życie organizacyjne w każdym pododdziale i oddziale Z. S. nie może być nieuregulowane, bezładne i bezprogramowe. Musi ono płynąć wartko i żywo, jednakże programowo.

Zarząd i komendant oddziału gminnego muszą kierować życiem i pracą wszystkich pododdziałów wydając odpowiednie zarządzenia i programy komendantom, referentom w. ob. i opiekunom pododdziałów.

Praca w oddziale i pododdziałach musi być należycie zorganizowana wedle grup wiekowych, dla każdej grupy wiekowej osobno, a w grupie starszych czyli strzelców przed

i po przyrzeczeniu w zespołach samokształceniowych. Po-
szczególnymi zespołami samokształceniowymi muszą kiero-
wać odpowiednio wyszkoleni przodownicy lub też zaproszeni
specjaliści spośród miejscowej inteligencji. Zespoły takie
to—zespół dobrego czytania książki, zespół przysposobienia
rolniczego, zespół imprezowy, zespół teatralny, chór, zespół
orkiestralny i t. p.

Należy przyjąć za zasadę, że świetlica—to nie miejsce
zabaw, lecz miejsce życia organizacyjnego i mocnej, należy-
cie zorganizowanej, programowej, systematycznej i namięt-
nej pracy wszystkich strzelców.

Przy pewnych okolicznościach, po zakończeniu całego
cyklu prac, może być urządzona godziwa i na odpowiednim
poziomie towarzyskim zorganizowana zabawa, pod okiem
przełożonych władz. Naturalnym jest, że na zabawach w
świetlicach strzeleckich nie wolno używać alkoholu.

Cała kadra wychowawczo-wyszkoleniowa musi być z sobą
zżyta, w pracach swoich pod względem ideowym i progra-
mowym oraz metodycznym zharmonizowana.

Kadra ta musi przestrzegać postanowień statutu Związku
Strzeleckiego i pracować w ramach obowiązującej ideologii
Z. S. Ideologii Związku Strzeleckiego nie wolno absolutnie
wypaczać, a statutu Z. S. łamać pod żadnym warunkiem.

Wychowanie organizacyjne prowadzić tak, by związało
ono strzelca ze Związkiem Strzeleckim na całe życie.

Wychowanie obywatelskie i wychowanie fizyczne musi
doprowadzić do stworzenia typu zdrowego, mocnego, spo-
łecznie uświadomionego, czynnego członka społeczeństwa.

Uświadomienie państwowe i przysposobienie wojskowe
musi wytworzyć strzelca o poczuciu silnego przywiązania do
państwa, oraz obywatela-strzelca gotowego zawsze do walki
na rzecz narodu i państwa.

Należy więc łączyć strzelca z narodem i państwem
uczuciowo i rozumowo drogą wykładów, pogadanek i moc-
nych przeżyć z historii polskiej ubiegłej i współczesnej.

Wszystkie wykłady i pogadanki muszą mieć charakter

żywy i zrozumiały. Pamiętać należy o tym, że wykłady z historii i geografii nie mogą być traktowane z punktu widzenia kronikarskiego — ośchle, lecz mają one wytworzyć wśród strzelców świadomość, że Polska — to wielkie i potężne państwo i że — Polacy to wielki naród, który zawsze szedł w pierwszym szeregu w pracy kulturalnej i cywilizacyjnej razem z najbardziej kulturalnymi narodami i państwami, przyczyniając się walnie do zdobycia tego, co nazywamy kulturą i cywilizacją.

Polacy od początku swego historycznego istnienia byli zawsze narodem uczciwym, nie grabieżnym, byli przedmurzem chrześcijaństwa, byli świetnym narodem żołnierskim, walczącym tylko w obronie swej niepodległości, swej ziemi, w obronie swej wiary chrześcijańskiej jak również w obronie uciśnionych narodów i w obronie wielkich idei humanistycznych oraz humanitarnych.

Wtedy, gdy chodziło o zagadnienie być lub nie być, Polacy wygrywali wszystkie wojny z największymi potęgami militarnymi (Płowce, Grunwald, Wielkie Łuki, Wiedeń, rok 1920 i t. p.).

Polacy wydali z siebie wielkich mężów nauki, wielkich twórców sztuki, muzyki, filozofii i prawa.

Polacy są narodem szlachetnym, posiadającym wysoki poziom twórczy, wielki patriotyzm i wysoko wyrobione poczucie sprawiedliwości, co wysuwa nas na czoło innych narodów.

Nie mamy więc potrzeby bojaźliwie usuwać się na drugi plan, przeciwnie, znając swoją wielką wartość moralną i twórczą, znając wielką naszą potęgę państwową, musimy zająć postawę „Wielcy z wielkimi, równi największym”.

Jednym słowem, wykłady i pogadanki z Polski historycznej i Polski współczesnej, mają wychować czynnego, ambitnego, pełnego godności osobistej, narodowej i państwowej obywatela, mającego świadomość, że Polska była jest i będzie potężnym państwem mocarstwowym, do której to mocarstwowości obowiązany jest przyczyniać się stale

i zawsze z coraz większym napięciem każdy obywatel.

Chcemy pracować w spokoju dla siebie i innych, ale gdyby ktoś chciał nam spokojną pracę i byt zamącić, jesteśmy zawsze gotowi skrzyżować broń i nie ulękniemy się nikogo.

Poza tym należy dążyć do wytworzenia u strzelców pełnego poczucia ich współodpowiedzialności za losy państwa przed własnym sumieniem, narodem polskim, przyszłymi pokoleniami i Bogiem, to też winni oni brać żywy udział w pracy na rzecz swej ojczyzny i państwa, oraz w walce dla zapewnienia polskiemu narodowi i polskiemu państwu należytych warunków pełnego i stałego rozwoju.

Każdy przodownik, instruktor, wychowawca, wykładowca względnie komendant przychodzący do pododdziału lub oddziału na zajęcia, musi być do zajęć należycie przygotowany, przychodzić na zajęcia punktualnie, musi żądać od strzelców punktualności i pełnego stawiennictwa. Każdy z nich powinien mieć przy sobie krótkie dyspozycje programowe oraz instrukcję, regulamin, względnie podręcznik, by w razie potrzeby skorzystać z niego.

Na zajęciach musi panować cisza i porządek, nastrój poważny, ale niewymuszony i nieprzygnębiony.

Przed zajęciami musi być przygotowany sprzęt i pomoce naukowe potrzebne do zajęć.

Zajęcia muszą być prowadzone żywo, barwnie i w sposób urozmaicony, aby nie nużyły strzelców. Wykłady i pogadanki nie mogą trwać dłużej jak 45 minut.

Przed każdym zajęciem przeprowadzić należy 5-cio minutową gimnastykę, przy czym w ciągu wykładów względnie pogadanek, celowym jest zarządzić odśpiewanie krótkiej piosenki dla odpoczynku i odświeżenia umysłu.

Każde nowe zajęcie nawiązywać do poprzedniego i drogą kilku pytań przypomnieć strzelcom poprzednią lekcję. Pytania stawiać wszystkim, aby utrzymywać obecnych w pewnym napięciu, a odpowiedzi żądać tylko od jednego — na wyrwyki.

W końcu lekcji wskazanym jest przeprowadzić 10-cio minutową dyskusję programową, aby przez nią spowodować lepsze zrozumienie tematu przez strzelców.

O ile wykłady względnie pogadanki odbywają się w lokalu i mają się odbywać w dalszym ciągu, to w przerwie należy lokal krótko przewietrzyć.

Wszelkie zajęcia należy rozpoczynać i kończyć zgodnie ze zwyczajami i ceremoniałem obowiązującymi w Związku Strzeleckim oraz według porządku wojskowego. (Raport, przywitanie się ze strzelcami i o ile to jest pierwsze lub ostatnie zajęcie w danym dniu — oddanie honorów barwom i symbolom państwowym oraz organizacyjnym).

Wpływać na strzelców, aby prowadzili pracę samokształceniową w zespołach, zachęcać do pisania referatów, sprawozdań i korespondencji do prasy organizacyjnej.

Teren zajęć należy często zmieniać — na przykład niektóre wykłady i pogadanki można prowadzić na wycieczkach, przy ogniskach, pod gołym niebem — pod jakąś starą historyczną lipą lub dębem, w pięknych ustronnych miejscach, zawsze i wszędzie starać się wpływać dodatnio na psychikę młodzieży.

Jeśli chodzi o metody wychowawcze, to można krótko powiedzieć, że ten kto jest przyjacielem młodzieży i ma ciągle na widoku interes społeczny, narodowy i państwowy, znajdzie bez trudu właściwą drogę i metodę należytego wychowywania młodzieży. W akcji tej musi panować szczerłość, umiłowania pracy, właściwe i głębokie zrozumienie swej roli jako wychowawcy oraz umiejętność należytego odczucia psychiki młodzieży.

Trzeba tu podkreślić również z naciskiem, że każdy prezes, każdy komendant i każdy przełożony powinien mieć w sobie wszystkie cechy, zalety i cnoty wodzowskie i zdawać sobie jasno sprawę z tego, że jak najbardziej zasadniczym elementem wodza, to ustalanie swego stosunku do

podkomendnych sercem, a nie stosowaniem przepisu dyscyplinarnego.

Wszystkie zarządy oraz kadra wychowawczo-społeczna muszą być głęboko przejęte swą wielką misją dziejową, jaką spełniają przez swą pracę wychowawczo-społeczną i wykszoleniową dla Polski.

Każdy działacz strzelecki, każdy wychowawca — oficer, podoficer Z. S. instruktor i przodownik oraz dobrze wychowany i wyszkolony strzelec musi mieć przed sobą wizję Polski. Polski olbrzymiej od morza do morza, w najszerszych granicach historycznych, Polski mocarstwowej, bogatej, — Polski, której gospodarzem wyłącznym będzie naród polski.

Do takiej Polski musi dążyć świadomie i stale każde orle, każdy strzelec swą ofiarną i ideową pracą oraz zwycięską walką ze wszelkimi trudnościami, przeciwnościami i nieprzyjaciółmi Polski.

Założenia i wskazówki programowe.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

100 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
TEL. 373-3131

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
100 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
TEL. 373-3131

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
100 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
TEL. 373-3131

Wychowanie obywatelskie.

Celem i zadaniem wychowania obywatelskiego jest wychować, urobić i przygotować obywatela-żołnierza do wykonywania obowiązków względem społeczeństwa, narodu, ojczyzny i państwa tak w czasie pokoju jak też i w czasie wojny.

Wychowanie obywatelskie jest to świadome i celowe oddziaływanie wszystkimi rozporządzalnymi środkami na jednostkę, dla przygotowania jej do sprawnego wykonywania zadań i obowiązków obywatela-żołnierza.

Środkami wychowania obywatelskiego są:

- wychowanie organizacyjne,
- uświadomienie obywatelsko-żołnierskie,
- praca kulturalno-oświatowa,
- obchody organizacyjne, narodowe i państwowe,
- prace i czyny obywatelsko-społeczne.

W dziale tym przerobić: historię, ideologię oraz organizację terenową i personalną Z. S., statut z dokładnym omówieniem kompetencji poszczególnych władz zarządowych i komendanckich Z. S.; omówić stosunek Związku Strzeleckiego do władz państwowych i komunalnych oraz do różnych organizacji społecznych, zawodowych i politycznych; zapoznać dokładnie z historią i geografiją Polski, z Polską współczesną, omówić obowiązki i prawa każdego obywatela względem narodu, ojczyzny i państwa.

I. Wychowanie organizacyjne.

Wychowanie organizacyjne w Związku Strzeleckim prowadzi do wychowania obywatelskiego drogą:

a) nauczania dokładnej i realnej pracy, współpracy i współżycia w ramach pododdziału, oddziału, powiatu i całej organizacji Z. S.,

b) budzenia ambicji do szlachetnej rywalizacji na polu pracy na rzecz organizacji, społeczeństwa, narodu i państwa,

c) wyrabiania wysokiego kultu dla tradycji, zwyczajów i obyczajów oraz symbolów organizacji, narodu i państwa,

d) mocnych—ideowych i uczuciowych przeżyć organizacyjnych.

Wychowanie organizacyjne ma dać członkom:

1) znajomość organizacji Z. S., jej historię, zadania i cele wychowawcze,

2) zdolność podporządkowania się przepisom, władzom i zwyczajom organizacji oraz bezwzględną lojalność i posłuszeństwo w stosunku do przełożonych,

3) przywiązanie organizacyjne i patriotyzm państwowy, a więc gotowość i zapał do bezinteresownego poświęcenia swego umysłu, czasu i swej pracy na korzyść organizacji, społeczeństwa, narodu i państwa; ponadto dbałość o jak najlepszą opinię organizacji i państwa przez wzorowe i przykładne postępowanie w każdym miejscu i czasie, według obowiązujących praw i przepisów przyrzeczenia strzeleckiego,

4) poczucie koleżeństwa w stosunku do wszystkich członków organizacji w myśl zasady—„jeden za wszystkich, wszyscy za jednego”,

5) poczucie godności osobistej jako członka organizacji Z. S., ambicję pracy, prostotę, wytrzymałość, wytrwałość, energię, przedsiębiorczość i zaradność, silną wolę i surową dyscyplinę wewnętrzną,

6) działaczom strzeleckim—umiejętność pracy nad młodzieżą strzelecką we wszystkich grupach młodzieżowych.

II. Uświadomienie obywatelsko-żołnierskie.

Uświadomienie obywatelsko-żołnierskie ma w sposób jasny określić i wytworzyć:

a) właściwy stosunek młodzieży strzeleckiej do przeszłości narodowej i państwowej Polski,

b) właściwą, aktywną postawę młodzieży strzeleckiej do Polski współczesnej i przyszłej,

c) sumę obowiązków i nakazów moralnych obywatela w stosunku do:

- organizacji Z. S.,
- społeczeństwa,
- narodu,
- państwa.

Uświadomienie obywatelskie prowadzić drogą:

a) wykładów: o położeniu wewnątrzno - narodowościowym w państwie, jak również o położeniu ludności polskiej, zamieszkałej poza granicami państwa,

o położeniu gospodarczym państwa,

o sytuacji międzynarodowej państwa i stanie jego bezpieczeństwa,

b) urządzania tradycyjnych i aktualnych obchodów i świąt narodowych oraz zebrań dyskusyjnych,

c) urabiania opinii wśród członków Z. S. o aktualnych zagadnieniach państwowych przy pomocy odpowiedniej propagandy, prasy, odczytów i t. p.

Uświadomienie obywatelskie ma dać strzelcom i strzelczynom:

1) świadomość, że Polska w swej przeszłości uczestniczyła na równi z innymi narodami w pracy kulturalnej i cywilizacyjnej, a nawet w wielu wypadkach przodowała innym w różnych dziedzinach tej pracy,

2) poczucie współodpowiedzialności za losy państwa, a stąd obowiązek poświęcenia wszystkich swych sił w służbie i pracy dla państwa.

III. Prace kulturalno-oświatowe, nauczanie i samokształcenie.

Zadaniem prac kulturalno-oświatowych jest przygotować wszechstronnie działaczy strzeleckich do wychowywania obywatelskiego członków Z. S. przy pomocy środków kulturalno-oświatowych.

W pracach kulturalno-oświatowych należy nauczyć drogą pogadanek i zajęć praktycznych:

a) organizowania świetlic i pracy w świetlicach, (zespoły samokształceniowe),

b) organizowania odpowiednich bibliotek strzeleckich i umiejętności zachęcania do czytelnictwa,

c) organizowania amatorskich kół scenicznych i umiejętności reżyserowania sztuk scenicznych,

d) organizowania ognisk strzeleckich,

e) organizowania wycieczek krajoznawczych, gospodarczych i t. p.

f) organizowania chórów i orkiestr strzeleckich,

g) organizowania różnych gier i zabaw towarzyskich w świetlicach i na powietrzu.

Prace kulturalno-oświatowe mają dać:

działacza strzeleckiego posiadającego fachowe i techniczne wykształcenie potrzebne do umiejętnego organizowania placówek, prac i różnych imprez kulturalno-oświatowych.

Działacz strzelecki musi umieć dobierać odpowiednią literaturę dla pracy kulturalno-oświatowej w zespołach samokształceniowych jak również do gier scenicznych.

Działacza strzeleckiego powinny cechować:

a) zapał po pracy kulturalno-oświatowej w kołach młodzieży strzeleckiej,

b) wiara w skuteczność pracy kulturalno-oświatowej jako środka w wychowaniu obywatelskim,

c) umiejętność postępowania z młodzieżą strzelecką, aby zachęcić ją do pracy kult.-oświat. nad sobą,

d) umiejętność stosowania odpowiedniej taktyki na tych terenach, gdzie inne organizacje stosują metodę walki o zdobycie młodzieży oraz gdzie rodzice odnoszą się nieufnie do Z. S.

IV. Obchody.

Obchody mają na celu uroczyste święcenie bądź to rocznie pewnych zdarzeń historycznych mających znaczenie

dla rozwoju państwa, lub podtrzymania ducha narodowego, bądź też oddanie hołdu osobie przedstawiającej symbol państwa (Prezydent Rzplitej), lub osobom czczonym przez naród za wybitne zasługi dla narodu lub państwa, (Marszałek Józef Piłsudski).

Ponadto obchody mogą mieć charakter uroczystości wewnętrzno-organizacyjnych lub obyczajowych (święta i rocznice organizacyjne, opłatek, święcone, sobótki, dożynki i t. p.).

Organizowanie obchodów jest umiejętnością, której trzeba się nauczyć, mając na uwadze, że obchody nie tylko dają świadectwo uczuć w stosunku do świąt narodowych lub czczonych osób, ale że przez urządzanie obchodów wprowadza się w masy biorące udział w obchodzie wspólne, głębokie przeżycia, mające bardzo duże znaczenie dla wyrobienia, względnie podtrzymania spójności organizacyjnej lub narodowej.

Sprawie urządzania obchodów należy poświęcać dużo uwagi, i drogą wykładów oraz praktycznych wskazówek dążyć do wyszkolenia:

1) należycie przygotowanych organizatorów wszelkich obchodów organizacyjnych, społecznych, narodowych i państwowych,

2) prelegentów, którzy umieliby wygłaszać okolicznościowe przemówienia i odczyty,

3) zręcznych taktyków, którzy przez odpowiednio zorganizowane obchody umieliby zdobywać opinię mas dla organizacji Z. S.

V. Prace społeczne.

Wszystkie czynności bezinteresowne jednostki na korzyść społeczności, mają charakter czynności społecznych.

Prace społeczne wpływają wybitnie dodatnio na wychowanie obywatelskie jednostek, pomnażają ilość dóbr społecznych, a przez żywą, bezpośrednią i bezinteresowną działalność społeczną, przyczyniają się w wysokim stopniu do wytwor-

rzenia uczuciowej więzi społecznej jednostek.

Praktykowanie pracy społecznej jest nie tylko nakazem ideowym, ale również i metodą wychowania.

Z powyższych względów do pracy społecznej należy budzić i szerzyć zamiłowanie, a przez odpowiednie wykłady, pogadanki, wskazówki metodyczne i przykłady, dążyć do wyszkolenia:

- 1) wychowawców społecznych,
- 2) organizatorów różnych prac i imprez społecznych.

Wychowanie fizyczne i sport.

Celem wychowania fizycznego jest wyrobienie tężyzny fizycznej u młodzieży obojga płci, tak pod kątem postulatów odrodzenia fizycznego narodu, jak również pod kątem postulatów ważnych dla obrony państwa.

Wychowanie fizyczne prowadzi do wyrobienia ogólnej sprawności fizycznej, zwiększa orientację i szybkość reakcji nerwowej, wyrabia odporność na wpływy atmosferyczne i wytrwałość na trudy fizyczne, sprawność, szybkość i wytrwałość marszową oraz bystrość i żywość umysłu.

Przez wprowadzenie czynnika ruchu na świeżym powietrzu i w słońcu, wychowanie fizyczne równoważy szkodliwe wpływy jednostronnej pracy zawodowej człowieka, prowadzi do harmonijnego współdziałania jego mięśni, co wpływa znakomicie na ustrój nerwowy.

Szlachetna rywalizacja jednostek we wszystkich gałęziach sportu, wysoka dyscyplina, lojalność i koleżeństwo sportowe w zespole sportowym są wartościami, mającymi bardzo duże znaczenie dla wychowania obywatelsko-żołnierskiego.

Ze względu na wartości jakie wychowanie fizyczne i sport wnoszą w życie społeczne, jak również ze względu na to, że posiadają one wielkie znaczenie dla obrony państwa, w.f. i sport należy energicznie propagować i szerzyć oraz stale i systematycznie wszędzie stosować.

Do zagadnienia wychowania fizycznego nie można podchodzić formalnie, bezdusznie i bez entuzjazmu. Nie można stawiać jednakowych wymagań hufcom junackim w mieście i hufcom wiejskim, gdzie są inne warunki niż w mieście. Trzeba więc zawsze uwzględniać miejscowe warunki i możliwości. Tak samo trzeba uwzględniać grupy młodzieżowe i programy w.f. dostosowywać do tych grup.

Podstawą w.f. i sportu oraz urządzania zawodów sportowych jest podręcznik instruktora (ki) p.w. „Szkoła Junaka—Wychowanie Fizyczne” wydany przez P. U. WF. i PW.

We wszystkich oddziałach i pododdziałach Z. S. należy systematycznie prowadzić zaprawę do POS., organizować zespoły siatkówki i koszykówki. W miastach i osadach fabrycznych organizować sekcje i kluby lekkoatletyczne, piłki nożnej, bokserskie, szczypiorniaka, tam gdzie są rzeki—kluby wioślarskie i żeglarskie. W sezonie zimowym organizować masowe uprawianie narciarstwa i łyżwiarstwa.

Dla ożywienia ruchu sportowego i wzbudzenia zainteresowania poszczególnymi sportami wszystkich członków Z. S. (a również niezrzeszonych w Z.S.) należy jak najczęściej organizować wszelkiego rodzaju imprezy sportowe, jak zawody, rozgrywki, sportowe spotkania towarzyskie i t. p.—w każdej gałęzi sportu.

Widomym znakiem spełnionego obowiązku z działu w.f. jest Państwowa Odznaka Sportowa, którą powinien posiadać każdy strzelec i strzelczyni.

Programowe i metodyczne szkolenie w dziedzinie w.f. i sportu ma dać:

1) należycie wychowanych fizycznie i wysportowanych oraz zaprawionych do służby wojskowej strzelców,

2) fachowo przygotowanych instruktorów poszczególnych gałęzi sportu,

3) należycie wyszkolonych sędziów lekkoatletycznych i organizatorów zawodów, gier i imprez sportowych,

4) odpowiednio wyszkolonych i wyrobionych działaczy sportowych—prelegentów z dziedziny w.f., sportu, higieny

osobistej, mieszkaniowej i sportowej (propaganda kąpiei rzecznych i słonecznych, higiena mieszkań i t. d.).

Sport strzelecki.

Sport strzelecki posiada zasadnicze znaczenie dla obrony narodowej.

Związek Strzelecki, który otrzymał mandat strzelectwa sportowego od Pierwszego Swego Komendanta Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, obowiązany jest:

1) uprawiać ten sport w swych pododdziałach jako zasadniczy dział pracy w ten sposób, by każdy strzelec (strzelczyni) otrzymał pełne wykształcenie strzeleckie z broni małokalibrowej i wojskowej oraz by osiągnął warunki do posiadania odznaki strzeleckiej co najmniej III-ej klasy,

2) propagować i prowadzić sport strzelecki wśród społeczeństwa, aby wszyscy ludzie bez względu na wiek i przynależność społeczną czy polityczną i bez względu na stopień wykształcenia, uprawiali sport strzelecki z zamiłowaniem oraz, by każdy człowiek w Polsce posiadał odznakę strzelecką, należał jako członek czynny do klubu strzeleckiego i brał udział w imprezach sportowo-strzeleckich.

Dążąc konsekwentnie do rozwoju strzel. sport. należy:

a) szkolić systematycznie wszystkich członków Z. S. począwszy już od grupy orląt poprzez wszystkie grupy młodzieżowe tak w dziedzinie technicznego opanowania broni, jak również zapoznawać stopniowo orląta i strzelców z budową broni małokalibrowej i wojskowej, z jej właściwościami balistycznymi i sposobem użycia taktycznego, z przepisami dotyczącymi sportu strzeleckiego, z tarczami, budową strzelnic, warunkami bezpieczeństwa na strzelnicach, z funkcjami na stanowiskach i na tarczowni.

Z powyższymi zagadnieniami należy strzelców zapoznawać metodycznie i systematycznie. Szkolenie winno się odbywać według instrukcji „Szkoła Junaka—Strzelectwo”, rocznego programu strzelań, regulaminu O. S., skryptów wykładowych

wydanych przez Komendę Główną Z. S. oraz popularnej lektury fachowej.

b) w powiatach Z. S., większych miastach i większych osadach fabrycznych należy organizować komisje porozumiewawcze strzel.-łucz., kolegia sędziów i strzeleckie kluby sportowe.

c) jak najczęściej organizować strzelania propagandowe o O. S., wytwarzać nastrój i ambicje ubiegania się nie tylko przez strzelców, ale i całą miejscową ludność o zdobyciu odznak strzeleckich coraz wyższej klasy aż do wyborowej. Strzelania takie organizować najbardziej powszechnie z udziałem wojska, wszystkich urzędów, organizacyj, szkół i t. p.

d) ze strzelców dobrych i bardzo dobrych, formować sekcje strzelców wyborowych, z którymi należy urządzać jak najczęstsze treningi oraz przeprowadzać jak najczęściej zawody o tytuły mistrzowskie pododdziałów, gmin, oddziałów, miast, powiatów i t. p.

e) tam, gdzie to jest nieodzowne, budować strzelnice pod kątem istotnych i rzeczywistych potrzeb oraz celowości i oszczędności, to znaczy nie budować wielkich i stałych strzelnic tam, gdzie z powodu małej ilości mieszkańców będzie stale niska frekwencja.

Budowę przeprowadzać sposobem gospodarczym, z udziałem strzelców, a praca ich ma być uważana za czyn obywatelski.

f) zdobywać środki materialne i zapewniać w gminnych komitetach w.f. i p.w., odpowiednie pozycje na zakup broni i amunicji potrzebnej do szkolenia i do urządzania treningów oraz zawodów.

g) wybitnych strzelców i wybitne zespoły wysyłać na zawody powiatowe, okręgowe i narodowe.

h) strzelców uzdolnionych w kierunku organizowania działu strzeleckiego wysyłać na kursy instruktorskie i sędziowskie.

Wychowywanie i szkolenie strzelców w dziale sportu

strzeleckiego ma dać w pełni przygotowanych instruktorów strzelectwa sportowego i pomocników sędziów, oraz organizatorów sportu strzeleckiego, którzy by umieli szerzyć propagandę strzelectwa sportowego wśród najszerzych mas społecznych, szkolić samodzielnie strzelców w pododdziałach w opanowaniu sportu strzeleckiego i umiejętności organizowania mniejszych zawodów strzeleckich.

Praca kobiet.

Celem pracy kobiet jest przysposobić młodą kobietę na wychowawczynię i działaczkę społeczną w czasie pokoju, oraz przygotować ją technicznie do obrony państwa na wypadek wojny.

Pracy tej należy poświęcić jak najwięcej czasu i uwagi ze względu na to, że:

1) w życiu rodzinnym, społecznym, narodowym i państwowym kobieta zajmuje bardzo ważne stanowisko i coraz liczniej oraz powszechniej obejmuje nowe dziedziny pracy jako równorzędna siła twórcza obok mężczyzny,

2) wzrost liczebny Z. S. jak też i jego oblicze ideowe — są również w dużej mierze zależne od kobiety, która zawsze ma wpływ na swoje otoczenie i przez to może ściągnąć do Z. S. młodzież męską, a przez swoje postępowanie może mieć wpływ na stan moralności, karności i dyscypliny organizacyjnej,

3) jest ogólnie wiadomym, że w czasie wojny wszyscy mężczyźni zdolni do noszenia broni od lat 18 do lat (co najmniej) 50 pójdą na front, a w kraju pozostaną kobiety, które oprócz wychowania dzieci i prowadzenia własnego gospodarstwa będą musiały zastąpić mężczyznę w przemyśle wojennym, w obsłudze urzędów i instytucji publicznych, jak również będą musiały zorganizować samoobronę terytorialną, przeciwlotniczą i przeciwgazową.

Do przysposobienia kobiety do jej roli w życiu codziennym w rodzinie i w społeczeństwie w czasie pokoju oraz

do przysposobienia jej do obrony państwa w czasie wojny należy dążyć drogą określoną w niniejszych wytycznych przez wychowanie obywatelskie, fizyczne, przysposobienie zawodowe i wojskowe.

Przez odpowiednie wychowanie i szkolenie kobiet w grupach młodzieżowych: orląt, strzelczyń i działaczek Z. S. należy dążyć do wychowania i wyszkolenia samodzielnej działaczki, komendantki Z. S. na wszystkich szczeblach pracy poczynsz od przodowniczki, instruktorki, referentki i komendantki, aż do działaczki Z. S. na szczeblu oddziału włącznie.

Przysposobienie wojskowe.

Celem przysposobienia wojskowego jest — przygotować cały naród do wojny.

Przysposobienie wojskowe jest szkołą charakterów i pracy obywatelskiej.

Należy pamiętać, że przysposobienie wojskowe dąży nie tylko do nauczania technicznego użycia sprzętu i broni wojskowej, ale także dąży do wychowania obywatelskiego junaka.

Jednym słowem p. w. jest zagadnieniem bardzo ważnym i dlatego cała kadra wychowawczo-wyszkoleniowa, społeczna i komendancka musi mu poświęcić bardzo dużo twórczych wysiłków, dążąc do rozwijania, utrwalenia i podtrzymywania w charakterach strzelców cnót żołnierskich, do wyrabiania u strzelców szacunku dla armii narodowej i uczuciowego związania ich z wojskiem, terytorialnymi pułkami i oddziałami wojskowymi.

P. w. należy prowadzić w ten sposób, aby dało ono strzelcom:

— gruntowne wyszkolenie pojedyncze i zespołowe do drużyny włącznie w technicznym i taktycznym użyciu broni i sprzętu oraz w opanowaniu musztry w szykach zwartych i luźnych drużyny,

— w dziedzinie walki — gruntowną umiejętność: orientowania się w terenie, obserwacji, podsłuchu, służby wartownika, czujki i szperacza, pracy gońca, patrolu zwiadowczego, rozpoznawczego i bojowego oraz służby placówki,

— umiejętność organizowania samoobrony terytorialnej (akcja przeciwgazowa, przeciwlotnicza, zwalczanie szpiegostwa i obcej dywersji),

— umiejętność przeprowadzania dywersji na tyłach nieprzyjaciela w razie wkroczenia nieprzyjaciela na nasze tereny.

Akcję p. w. prowadzą zasadniczo komendy obwodowe i powiatowe p. w. według programów opracowanych przez Okręgowy Urząd w. f. i p. w. Z powyższymi komendantami obowiązana ściśle współpracować cała kadra Związku Strzeleckiego.

Przysposobienie zawodowe.

Przysposobienie zawodowe ma na celu przygotowanie fachowych pracowników — na wsi do pracy na roli, a do kształcenie zawodowe w mieście do pracy w handlu, w różnych dziedzinach wytwórczości rękodzielniczej, maszynowej i fabrycznej, a celem pracy każdego obywatela musi być dążenie do szybkiej rozbudowy bogactwa społecznego i narodowego oraz potęgi państwa. Trzeba nastawiać każde orle i każdego strzelca na jak najbardziej aktywny udział w rozwoju gospodarstwa narodowego przez zorganizowaną pracę na roli, w handlu, w warsztacie i fabryce, aby proces ten przyspieszyć.

Każdy strzelec musi dążyć wytrwale przez uczciwą, pełną osobistej inicjatywy, inteligentną pracę oraz celową oszczędność — do osobistego wzbogacenia się. Pamiętajmy o tym, że dobrobyt kraju i potęgę państwa powstają przez wzbogacanie się jego obywateli.

Przysposobienie zawodowe jest najbardziej konkretnym przejawem wychowania praktycznego, gdyż daje ono przy-

gotowanie do pracy, a tym samym środki do zarobkowania i życia. Z drugiej strony odpowiednio zorganizowana praca i kursy instrukcyjne z zakresu przysposobienia zawodowego są jednym z najbardziej bezpośrednio działających środków wychowania obywatelskiego.

Biorąc wszystkie powyższe momenty pod uwagę, należy przysposobieniu zawodowemu poświęcić bardzo dużo wysiłków dążąc do wychowania i fachowego wyszkolenia strzelców na dobrych fachowców — pracowników, organizatorów pracy w swoim zawodzie oraz na dobrych organizatorów wszelakiego rodzaju kursów przysposobienia zawodowego we wsiach i miastach.

Powinni oni umieć organizować zespoły pracy spółdzielczej, (spółdzielczość spożywcza i wytwórcza), podnosić kulturę zawodową, rolną, robotniczą i rzemieślniczą, podnosić stopę życiową jednostki oraz umieć odpowiednio postępować z młodzieżą miejską i wiejską, robotniczą, rzemieślniczą i rolniczą, aby w młodzież tę wlać wiarę i przekonanie, że umiejętna i należycie zorganizowana praca jest nie tylko sama w sobie określoną wartością, ale jest dźwignią i motorem dobrobytu osobistego.

— w dziedzinie walki — gruntowną umiejętność: orientowania się w terenie, obserwacji, podsłuchu, służby wartownika, czujki i szperacza, pracy gońca, patrolu zwiadowczego, rozpoznawczego i bojowego oraz służby placówki,

— umiejętność organizowania samoobrony terytorialnej (akcja przeciwigazowa, przeciwlotnicza, zwalczanie szpiegostwa i obcej dywersji),

— umiejętność przeprowadzania dywersji na tyłach nieprzyjaciela w razie wkroczenia nieprzyjaciela na nasze tereny.

Akcję p. w. prowadzą zasadniczo komendy obwodowe i powiatowe p. w. według programów opracowanych przez Okręgowy Urząd w. f. i p. w. Z powyższymi komendantami obowiązana ściśle współpracować cała kadra Związku Strzeleckiego.

Przysposobienie zawodowe.

Przysposobienie zawodowe ma na celu przygotowanie fachowych pracowników — na wsi do pracy na roli, a do kształcenie zawodowe w mieście do pracy w handlu, w różnych dziedzinach wytwórczości rękodzielniczej, maszynowej i fabrycznej, a celem pracy każdego obywatela musi być dążenie do szybkiej rozbudowy bogactwa społecznego i narodowego oraz potęgi państwa. Trzeba nastawiać każde orle i każdego strzelca na jak najbardziej aktywny udział w rozwoju gospodarstwa narodowego przez zorganizowaną pracę na roli, w handlu, w warsztacie i fabryce, aby proces ten przyspieszyć.

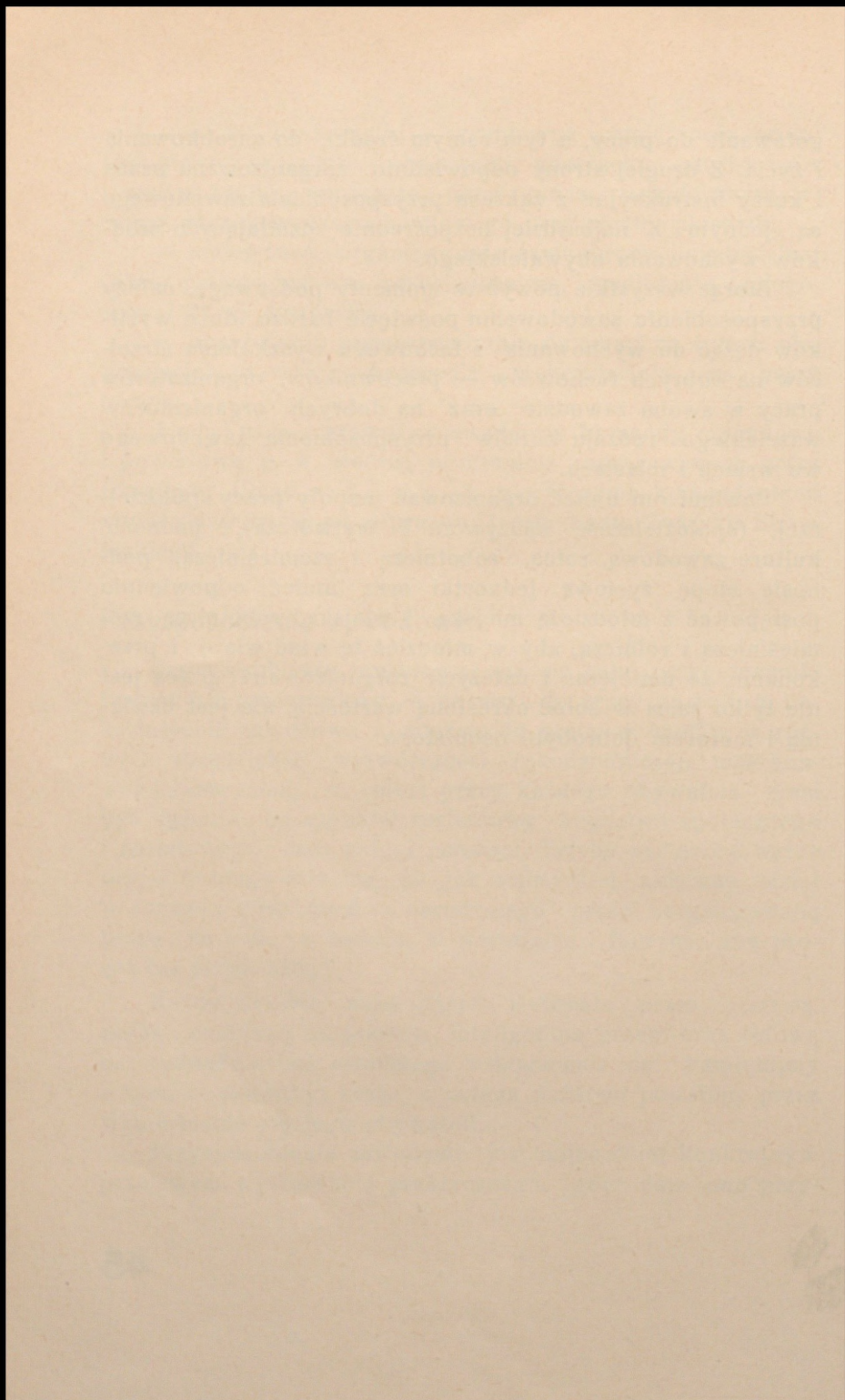
Każdy strzelec musi dążyć wytrwale przez uczciwą, pełną osobistej inicjatywy, inteligentną pracę oraz celową oszczędność — do osobistego wzbogacenia się. Pamiętajmy o tym, że dobrobyt kraju i potęgę państwa powstają przez wzbogacanie się jego obywateli.

Przysposobienie zawodowe jest najbardziej konkretnym przejawem wychowania praktycznego, gdyż daje ono przy-

gotowanie do pracy, a tym samym środki do zarobkowania i życia. Z drugiej strony odpowiednio zorganizowana praca i kursy instrukcyjne z zakresu przysposobienia zawodowego są jednym z najbardziej bezpośrednio działających środków wychowania obywatelskiego.

Biorąc wszystkie powyższe momenty pod uwagę, należy przysposobieniu zawodowemu poświęcić bardzo dużo wysiłków dążąc do wychowania i fachowego wykształcenia strzelców na dobrych fachowców — pracowników, organizatorów pracy w swoim zawodzie oraz na dobrych organizatorów wszelakiego rodzaju kursów przysposobienia zawodowego we wsiach i miastach.

Powinni oni umieć organizować zespoły pracy spółdzielczej, (spółdzielczość spożywcza i wytwórcza), podnosić kulturę zawodową, rolną, robotniczą i rzemieślniczą, podnosić stopę życiową jednostki oraz umieć odpowiednio postępować z młodzieżą miejską i wiejską, robotniczą, rzemieślniczą i rolniczą, aby w młodzież tę wlać wiarę i przekonanie, że umiejętna i należycie zorganizowana praca jest nie tylko sama w sobie określoną wartością, ale jest dźwignią i motorem dobrobytu osobistego.

Zagadnienia specjalne.

Handwritten text, possibly a signature or date, in the center of the page.

Konkurs dobrego czytania książki.

Konkursy dobrego czytania książki organizowane od szeregu lat na terenie Związku Strzeleckiego należą do tych form pracy, które kształcą umysł, rozszerzają horyzonty myślowe, kształtują światopogląd i wdrażają uczestników do pracy umysłowej. Konkursy należy traktować jako formę wstępną do przyszłych poważniejszych prac samokształceniowych zespołowych czy też indywidualnych.

Praca w zespole dobrego czytania książki posiada poważne walory wychowawcze, uczy bowiem wytrwałości, współdziałania, szanowania cudzych poglądów, rozbudza ambicję i urabia kulturę człowieka.

Z powyższych względów, we wszystkich pododdziałach Z. S. należy położyć silny nacisk na odpowiednie i jak najszersze organizowanie omawianych zespołów. Zespoły powinny pracować nie dorywczo, lecz stale, przez cały rok. Czasu przeznaczonego na pracę zespołów nie należy wliczać do godzin przewidzianych w niniejszych wytycznych na wykonanie programu wychowawczo-wyszkoleniowego.

Organizacja zespołu.

Referent wychowania obywatelskiego, kierownik świetlicy czy też odpowiednio przeszkolony przodownik zapoznaje strzelców z istotą i celem pracy zespołu dobrego czytania i organizuje zespół. Zespół może być męski, żeński lub mieszany. Składa się z 5 do 10 strzelców (czyń). W zespole należy wybrać przodownika i wyznaczyć jego zastępcę.

Po zorganizowaniu zespołu omawia z zespołem sposób, metodę i bieg pracy konkursowej, wybiera książkę, określa czas rozpoczęcia akcji, przypuszczalny czas zakończenia pracy nad jedną książką i wyznacza terminy zbiórek na wspólną pracę konkursową.

Dobór książek do konkursowego czytania musi być starannie obmyślany tak pod względem treści jak też pod względem przystosowania do poziomu umysłowego członków zespołu, ich zainteresowań i ewentualnych potrzeb środowiska. Treść książek winna być wyraźna, żywa, barwna i przede wszystkim taka, która będzie wyrabiała w młodzieży miłość ojczyzny, kult żołnierskiego bohaterstwa, umiłowanie, przywiązanie i szacunek do wojska, dobre obyczaje i świadomość, że najwyższą wartością dla człowieka i gospodarstwa narodowego to uczciwa, dobrze zorganizowana, namiętna i twórcza praca. Lekturę należy dobierać w ten sposób, by wyrabiała ona zdrowy światopogląd młodzieży na całokształt kultury duchowej i materialnej narodu. (*Sienkiewicz*: Trylogia, *Krzyżacy*; *Mickiewicz*: *Pan Tadeusz*, *Zeromski*, literatura legionowa, książki z dziedziny gospodarczej szczególnie z przysposobienia zawodowego, p.r., spółdzielczość).

Bardziej wyrobieni strzelcy — rezerwiści mogą przerabiać książki z dziedziny gospodarczej, politycznej, z działu ustroju władz komunalnych i państwowych.

Rola referenta i przodownika.

Referent i kierownik świetlicy organizują zespół i czuwają nad wychowawczą i metodyczną stroną konkursu (a więc wybór książki, objaśnianie jej treści oraz niezrozumiałych zwrotów i wyrazów, czuwanie w czasie zebrania konkursowych nad dyskusją, jej kierunkiem i poziomem, przygotowanie pisemnych sprawozdań przez uczestników, ocena tych sprawozdań i ułożenie programu oficjalnego zakończenia akcji).

Do obowiązków przodownika należy pilnowanie, by książka była w określonym czasie i w umówiony sposób czytana, by uczestnicy robili w domu notatki i przychodzili punktualnie na zajęcia konkursowe do świetlicy.

Przodownicy bardziej uzdolnieni i wykształceni mogą prowadzić zespół samodzielnie.

W żadnym wypadku nie można zespołów pozostawiać bez opieki. Na zebraniach zespołu obecność referenta, instruktora w. ob., kierownika świetlicy lub przynajmniej przewodnika jest konieczna.

Praca w zespole musi być zorganizowana i odbywać się bez przerw, niezależnie od tego, czy prowadzona jest całkowicie w świetlicy, czy też w domu i świetlicy.

Najbardziej właściwym byłoby, gdyby zespół miał do dyspozycji wybraną książkę w tylu egzemplarzach, ilu jest uczestników w zespole. W takim wypadku, możnaby czytanie prowadzić indywidualnie w domu, a zbierać się w świetlicy w okresowych terminach w celu omówienia i przeanalizowania pewnej części książki.

Wobec tego, że najczęściej zespół posiada tylko jeden egzemplarz książki — ciężar pracy należy przerzucić na wspólne głośne czytanie w całym zespole.

Przed przystąpieniem do czytania książki, kierownik zespołu zaznajamia uczestników z tytułem książki i nazwiskiem autora, podaje treściwie jego życiorys i omawia cechy jego twórczości. Wiadomości te muszą być przez uczestników zanotowane.

Potem następuje głośne czytanie kolejnych rozdziałów czy też logicznych całości.

Do czytania powołuje się kolejno uczestników zespołu.

Po skończeniu pewnej całości, następuje przerwa, w czasie której kierownik objaśnia niezrozumiałe zwroty i wyrażenia. W czasie czytania książki słuchacze powinni robić uwagi pisemne i zapytania na kartkach, co posłuży do dyskusji lub wyjaśnień.

Przed rozpoczęciem dyskusji kierownik zespołu poleca jednemu lub kilku członkom opowiadać treść przeczytanego rozdziału względnie książki. W dalszym ciągu zadaje uczestnikom szereg pytań odnoszących się zarówno do treści jak i myśli autora oraz zagadnień z treści wynikających.

Do odpowiedzi na pytania należy wciągać wszystkich uczestników, nie poprzestawać na bardziej zaawansowanych, ośmielać słabszych.

Należy dokładnie omówić wszystkie występujące w książce typy, ich charaktery i rolę, podkreślić charaktery dodatnie i ujemne oraz wpływ poszczególnych typów na sytuację. Uczestnicy muszą dojść do rozwiązywania poszczególnych sytuacji, odróżniać wartości moralne i etyczne od zgnilizny, kręactw, nieuczciwości oraz niesumienności.

Poza tym muszą wyciągać trafne wnioski życiowe z przeczytanych rozdziałów, a następnie z całej książki, kształcić na lekturze umysł i ducha.

W czasie prowadzenia akcji dobrego czytania, a w szczególności w czasie dyskusji, kierownik zespołu nie może zabijać indywidualności poszczególnych uczestników przez ciągłe narzucanie im swego zdania—powinien tylko wyjaśniać im różne sytuacje i pomagać w razie trudności w rozwiązaniu jakiegoś problemu.

Na zebraniach dyskusyjnych musi panować ogólny porządek, należy przestrzegać kolejności w wypowiedzianiu się i nie krępować uczestników w wyrażaniu swych myśli, krytycznych uwag i poglądów. Błędne poglądy i wnioski należy prostować w drodze odpowiedniej dyskusji i przez trafne, życiowe względnie naukowe argumenty.

Każdy zespół przeprowadzający akcję dobrego czytania książki należy zgłosić do władz powiatowych Z. S. wypełniając arkusze zgłoszeń, których wzór znajduje się w załączeniu. Każdy uczestnik wypełnia oddzielnie arkusz zgłoszeń.

Na podstawie notatek prowadzonych przez uczestników w czasie czytania książki i na zebraniach dyskusyjnych — wypełniają uczestnicy po skończonym czytaniu arkusz zatytułowany „Myśli i przeżycia” przy czym nie należy krępować się objętością arkusza i ewentualnie używać arkuszy dodatkowych.

Arkusze końcowe („Myśli i przeżycia”) muszą być wypełnione przed oficjalnym i uroczystym zakończeniem akcji

ZWIĄZEK STRZELECKI

OKRĘG III. GRODNO

Powiat

Z g ł o s z e n i e

do konkursu dobrego czytania książki

- 1) Nazwisko i imię
 - 2) Miejsce i data urodzenia.....
 - 3) Czym się obecnie trudnię?.....
 - 4) Wykształcenie
 - 5) Do jakich organizacyj należałem?
 - 6) Od kiedy należę do Zw. Strzeleckiego?..... funkcja.....
 - 7) Czy się dalej sam kształcę i w jaki sposób?
 - 8) Które z dotychczas czytanych książek najbardziej mi się podobały i dlaczego?.....
 - 9) Jakie książki chciałbym czytać, jakich autorów i dlaczego?
 - 10) Czy czytam czasopisma, jakie i jak często?
 - 11) Czy czytam „Strzelca” i „Wiadomości Strzeleckie” i gdzie?.....
 - 12) Jakie książki wybieram do konkursu?.....
 - 13) Mój adres poczta
- Zgłaszam się jako członek zespołu samokształceniowego.

Podpis

.....

dobrego czytania. Ze względów wychowawczych i propagandowych nie można zakończenia omawianej akcji zamykać wyłącznie w pracującym zespole.

Należy nadać temu charakter uroczystości organizacyjnej.

W tym celu kierownik zespołu po zakończeniu prac i zebraniu arkuszy zgłoszeń, zwraca się do miejscowych władz Z. S., by zarządziły zbiórkę ogólną strzelców, którzy wezmą udział w charakterze gości w zakończeniu konkursu. Poza tym należy koniecznie zaprosić rodziców i miejscowe społeczeństwo.

Przebieg zakończenia konkursu odbywa się w obecności komisji złożonej z ref. w. ob., miejscowych działaczy strzeleckich i oświatowych. W skład komisji powinien również wchodzić komendant oddziału oraz ewentualnie delegaci wyższego szczebla organizacyjnego.

Po oddaniu cześci barwom państwowym i strzeleckim, jeden z członków komisji w krótkim przemówieniu zaznacza obecnych z charakterem uroczystości i istotą konkursu dobrego czytania, poczem w obecności wszystkich zebranych komisja przeprowadza z uczestnikami rozmowy, w których winny się znaleźć zarówno treść książki, jak i charakterystyka osób i omówienie wszystkich wartości książki. Rozmowy należy przeprowadzać w tej formie w jakiej odbywały się one na zebraniach dyskusyjnych z tym, że będą one syntetycznym ujęciem.

Z przebiegu zakończenia komisja sporządza protokół, typując najlepsze i najtrafniejsze odpowiedzi i ich autorów. W protokole należy podać ilość obecnych strzelców i gości oraz załączyć do niego wypełnione arkusze końcowe („Myśli i przeżycia“) i przesłać do władz powiatowych Z. S. Koniecznym jest przesłanie do prasy codziennej i strzeleckiej opisu i wyniku zakończenia.

Należy pamiętać, że w warunkach wiejskich praca zespołu i zakończenie muszą się odbyć w okresie miesięcy zimowych i nie można przedłużać ich na okres wczesnych robót wiosennych.

- 1) Nazwisko i imię uczestnika konkursu
- 2) Adres poczta
- 3) Dane o przeczytanej książce:
 - a) imię i nazwisko autora
 - b) tytuł książki
 - c) miejsce i rok wydania
 - d) ilość stron
- 4) Ile czasu zajęło czytanie książki
- 5) Poniżej opisać szczerze i otwarcie wszystko, coście czuli i myśleli w czasie czytania książki i obecnie po jej skończeniu

Przysposobienie rolnicze.

Celem przysposobienia rolniczego jest: podnieść kulturę gospodarczą drobnych rolników i kulturę wsi przez szerzenie oświaty i fachowe przygotowanie strzeleckiej młodzieży rolniczej na dobrych, uświadomionych gospodarzy, drogą przeszkalanania jej w planowych zespołach przysposobienia rolniczego, które muszą być organizowane we wszystkich wiejskich pododdziałach Z. S.

Planowa praca p. r. obejmuje trzy stopnie sprawności rolniczej w ciągu 3½ letniego okresu zajęć teoretycznych i praktycznych prowadzonych we własnym gospodarstwie, w/g wytycznych wojewódzkiego i powiatowego komitetu do spraw młodzieży wiejskiej. Wytyczne znajdują się w każdym wydziale powiatowym (referat rolny) i w każdej powiatowej komendzie Związku Strzeleckiego.

Planowe zespoły przysposobienia rolniczego należy organizować następująco:

I stopień.

1) Zespoły p. r. pierwszego stopnia należy zorganizować w pododdziałach wiejskich Z. S. w pierwszej połowie miesiąca sierpnia, uwzględniając następujące warunki:

- a) wiek uczestników od 15—18 lat,
- b) ilość uczestników w zespole od 10—12 osób łącznie z przodownikiem,
- c) temat uprawy (do wyboru):

1) *buraki pastewne — na glebach zwięzłych — nawóz ciepły,*

2) *ziemniaki pastewne na glebach średnich — nawóz mleszany,*

3) *marchew pastewna na glebach lekkich — nawóz zimny.*

- d) obszar poletka konkursowego musi mieć 250 m. kwadratowych (25 m. na 10 m.). Poletko winno być położone blisko wsi, osady lub zabudowania, ale nie

w ogrodzie tylko w polu, gdyż na nim będą uprawiane rośliny pastewne. Do konkursowej uprawy należy wybrać jeden z tematów wyżej wymienionych i stosownie do gleby dokonać na poletku podorywkę w miesiącu sierpniu, a w jesieni płytka orkę z nawożeniem.

2) Spośród uczestników zespołu p. r. pierwszego stopnia należy wybrać przodownika zespołu, który musi się wybijać z całego zespołu jako rzetelny i energiczny pracownik, dbały o swoją gromadę. Przodownikiem może być strzelec starszy wiekiem, który już był w wojsku. Przodownik ten wybiera sobie zastępcę spośród uczestników zespołu i przystępuje do organizacji pracy.

3) Po wyborze przodownika i jego zastępcy należy zespół p. r. zgłosić do powiatowego komitetu do spraw młodzieży wiejskiej podając obrany temat. Zgłoszenie musi być wykonane na specjalnym arkuszu, który po podpisaniu przez każdego uczestnika trzeba przesłać do powiatowej komendy Związku Strzeleckiego najpóźniej do 15 sierpnia.

4) Po zmontowaniu i zgłoszeniu zespołu p. r., uczestnicy zespołu winni złożyć na ręce przodownika kwotę ustaloną przez powiatowy komitet do spraw młodzieży wiejskiej (50 gr. — 1 zł.), którą to kwotę przodownik winien wysłać do komendy powiatowej Związku Strzeleckiego najpóźniej do dnia 1 października.

Pieniądze te są potrzebne na kupno pomocy naukowych, a mianowicie:

a) broszurka tematowa	0,30 zł.
b) broszurka „Praca w zespole” — inż. Ciemniowski	0,50 zł.
c) broszurka „Jak roślina gospodaruje w glebie” — Czech.	0,50 zł.
d) broszurka „Kompost” — Witczak	0,20 zł.
e) prenumerata roczna dwutygodnika „Przysposobienie Rolnicze”	4,00 zł.
f) zeszyty notatkowe dla każdego uczestnika po 10 gr. dla 10 osób	1,00 zł.

R A Z E M . 6,50 zł.

5) Po przesłaniu zebranych pieniędzy do komendy powiatu Z. S., przodownik zostanie powołany na kurs powiatowy p.r. (w miesiącu listopadzie — grudniu), na który musi bezwzględnie przybyć. W razie choroby przodownika lub innej ważnej przyczyny, z powodu której przodownik na kurs nie może jechać, należy na kurs wysłać zastępcę przodownika, gdyż w razie nieprzybycia któregoś z nich, zespół zostanie z pracy planowej skreślony.

6) Po skończonym kursie, przodownik p. r., względnie jego zastępca winien przeprowadzić przy pomocy instruktora jednodniowy, lub dwudniowy kurs zespołowy dla wszystkich uczestników zespołu p. r. pierwszego stopnia.

W ciągu zimy przodownik musi wspólnie z całym zespołem przepracować dokładnie i szczegółowo broszurkę tematową oraz pozostałe pomoce naukowe przewidziane programem wytycznych.

7) Przodownik zespołu p. r. względnie jego zastępca, musi uczestniczyć we wszystkich odprawach dla przodowników oraz pilnować, aby na wiosnę (miesiąc kwiecień — maj) wszystkie poletka konkursistów były obsiane jednakowo tym samym gatunkiem nasion względnie sadzonek.

8) W ciągu lata należy organizować jak najczęściej zbiórki na przerabianie fachowych broszur i czasopisma „Przysposobienie Rolnicze”, jednak największą uwagę trzeba zwrócić na utrzymanie poletka w czystości i na zasilanie roślin konkursowych nawozami (krowieńcem, saletrą, potasem i t. p.). Należy również organizować wycieczki do sąsiednich zespołów p. r., aby uczestnicy mogli poznawać tam metody pracy i stosować u siebie to, co spostrzegli najlepszego i najpraktyczniejszego. Trzeba również zainteresować tymi spostrzeżeniami starszych gospodarzy.

9) W miesiącu sierpniu musi przodownik zorganizować nowy zespół p. r. pierwszego stopnia przydzielając do niego ewentualnie najstarszych uczestników starego zespołu. Zgło-

szenie nowego zespołu przesłać do komendy powiatowej Z. S. w terminie do 15 sierpnia oraz opiekować się tym zespołem dopóki się nie usamodzielni.

10) Pozostałych uczestników najmniej 6 osób (łącznie z przodownikiem) trzeba przygotować w drugiej połowie miesiąca sierpnia do egzaminu na drugi stopień sprawności rolniczej. Egzamin będzie się odbywał na zjeździe egzaminacyjnym we wrześniu względnie w październiku. Na zjazd ten powinien pojechać cały zespół przygotowany do egzaminu. Termin i miejsce zjazdu poda instruktor p. r.

II stopień.

Po złożeniu egzaminu na drugi stopień sprawności rolniczej, przodownik powiadamia komendę powiatową Z. S. najpóźniej do dnia 1 listopada jakie tematy zespół wziął do prowadzenia na następny rok.

Na drugim stopniu p. r. należy prowadzić jeszcze raz jeden z tematów uprawowych z pierwszego stopnia oraz jeden z tematów hodowlanych:

- a) *hodowla prosiąt — jeżeli nie ma pomoru świń,*
- b) *hodowla jagniąt — w powiatach: Grodno, Białystok, Sokółka, Bielsk-Podlaski i Wołkowysk,*
- c) *hodowla królików.*

III stopień.

Po identycznej rocznej pracy programowej jak na pierwszym stopniu, zespół drugiego stopnia (najmniej 4 osoby) winien w miesiącu wrześniu złożyć egzamin na trzeci stopień i wybrać sobie dwa z niżej podanych tematów (jeden uprawowy i jeden hodowlany):

u p r a w o w e:

- a) *ogródek roślin pastewnych*
- b) *ogródek roślin warzywnych*
- c) *ogródek roślin lekarskich*

h o d o w l a n e:

- a) *hodowla cieląt rasowych*
- b) *hodowla źrebiąt rasowych*
- c) *hodowla pszczoł*

Na zakończenie prac wszystkich zespołów p. r. w miesiącu października są urządzone przez wydziały powiatowe pokazy rejonowe i powiatowe, w których bezwzględnie wszystkie zespoły p. r. ze wszystkimi uczestnikami muszą wziąć udział. Przedtem należy komisyjnie zważyć uprawiane na konkurs płody rolne względnie hodowlane i sporządzić protokół zbiorów lub zakończenia hodowli.

Przed pokazem rejonowym lub powiatowym p. r. urządzanym przez wydział powiatowy każdy pododdział wiejski Z. S. winien urządzić u siebie w świetlicy strzeleckiej dla mieszkańców swojej i okolicznych wsi miejscowy pokaz pracy swoich zespołów p. r. (trzy — cztery zespoły), celem zapoznania starszego społeczeństwa z nowymi zagadnieniami gospodarczymi.

Na pokaz powiatowy lub rejonowy należy zabrać ze sobą notatkowe zeszyty dokładnie przedtem uzupełnione.

Zespół udający się na pokaz winien zabrać ze sobą kilka najlepszych eksponatów oraz kilimy regionalne i dekoracje strzeleckie jak również zieleni do przyozdobienia swego stoiska.

Ponadto zespoły starsze (II i III stopień) muszą przygotować:

1) wykresy z rozwoju p. r. w swym pododdziale, wykazujące jakie korzyści zdobył miejscowy pododdział Z. S. i dana wieś przez prowadzenie przysposobienia rolniczego,

2) próbki ziemi oraz wykresy jej przekrojów od gleby nieprowadzonej w kulturze aż do najlepiej uprawionej,

3) próbki nasion wyhodowanych przez uczestników zespołów p. r.

4) różne eksponaty zasługujące na uwagę, jak przetwory owocowe i zbożowe (marmelady, konserwy, susze owocowe, wina i t. p.).

Wszyscy strzelcy biorący udział w pokazach p. r. muszą być ubrani w strzeleckie mundury, a w razie braku mundurów muszą mieć znaczki strzeleckie na marynarkach.

* * *

Po ukończeniu trzech stopni sprawności rolniczej i po złożeniu egzaminu końcowego, absolwenci przysposobienia

rolniczego muszą dążyć do zakładania wiejskich spółdzielni handlowych, sadów handlowych i t. p.

W czasie pracy konkursowej jak również i po skończeniu przysposobienia rolniczego pododdziały wiejskie Z. S. winny dążyć do zalesienia nieużytków, obsadzenia dróg drzewkami użytkowymi miododajnymi (lipa, akacja, klon) oraz trwałymi (dąb, orzech, grab, jesion, topole, świerk).

Jednocześnie dążyć do meliorowania łąk, bo brak nam dobrego siana, uprawiać ogrody warzywne, nasiona olejar-skie i t. p.

Niezależnie od obowiązku podnoszenia kultury fachowej rolnej na wyższy szczebel, każdy pododdział Związku Strzeleckiego i każdy zespół pracy samokształceniowej, obowiązany jest dążyć do podniesienia kultury wsi na możliwie najwyższy szczebel.

Strzelcy muszą propagować, by we wsiach budowano domy mieszkalne higienicznie, przestronne, składające się z dwóch pokoiów i osobnej kuchni. W domach mieszkalnych muszą być podłogi i duże okna, tak zbudowane, by można było otwierać je nawet w zimie.

Stajnie i stodoły należy budować osobno w pewnym oddaleniu od domu mieszkalnego. Stajnie muszą być przestronne i widne, czyste i przewiewne, jednakże ciepłe. To samo dotyczy chlewów.

Wszystkie budynki mieszkalne i gospodarcze muszą mieć wszystkie warunki bezpieczeństwa przeciwpożarowego. Najlepiej byłoby stawiać budynki murowane i kryć je blachą lub dachówką. Wskazany jest wokół każdego domu i budowli sadzić drzewa, które są naturalną przeszkodą utrudniającą przerzucaniu się ognia w czasie pożaru z budynku na budynek.

Podwórza powinny mieć wyraźną figurę geometryczną, najlepiej w formie prostokąta. Podwórza muszą być wyszabrowane żwirem lub wyłożone kamieniem polnym, a nawet wydrenowane ze ściekami.

Studnie należy budować w takim miejscu, aby nie przedostawała się do niej woda ściekowa, gnojówka lub woda podskórna. Musi ona więc być z dala od obornika względnie zbiornika z gnojówką—z drugiej strony trzeba się liczyć z tym, aby nie była ona daleko od kuchni i by studnia mogła być podręczną w razie ewentualnego pożaru. Koryta poidłowe trzeba ze względów zdrowotnych umieszczać z dala od studni. Najlepsze studnie są betonowe z przewiewnym nakryciem. Studnie oczyszczać należy przez wypompowywanie wody i oczyszczanie dna.

Obornik i zbiornik na gnojówkę urządzać w miejscu ustronnym z dala od domu mieszkalnego, aby zapobiec zanieczyszczeniu powietrza oraz napływowi much do mieszkania i do stajni.

Zapobiegać wypływowi gnojówki na podwórze lub na drogę, tak ze względów zdrowotnych jak również i ze względu na to, że gnojówka jest wysokoprocetowym nawozem.

W odpowiednim ustronnym miejscu przy oborniku wybudować odpowiednie wychodki (ustępy), a doły kloaczne pod wychodkami zasypywać torfem i wapnem, pamiętając o tym, że to jest wartościowy nawóz pod drzewka owocowe.

Założyć w odpowiednich miejscach kupy kompostowe (w cieniu), na które należy składać wszelkie chwasty z pól, sadów, ogrodów warzywnych, rowów przydrożnych i t. p. jak: osty, łopienie, pokrzywy, perz, które należy wycinać kilkakrotnie na rok, aby zapobiec wysiewaniu się ich nasion względnie flansowaniu się tych rozłogów.

Zbierać na gnojownię wszystek nawóz stajenny, bydłowy i t. p. Nawóz zaś ptasi zbierać oddzielnie jako bardzo cenny do kwiatów i warzyw.

Obejścia domów mieszkalnych dekorować kwiatami. Przed wszystkimi domami mieszkalnymi i świetlicami muszą być ogródki kwiatowe. Okna i balkony upiększać kwiatami. Jednym słowem dbać o ładniejszy wygląd domów oraz utrzymywać w schludności obejścia domowe i podwórze.

W pobliżu domów zakładać handlowe sady owocowe i ogrody warzywne oraz zielarskie, starając się wykorzystać nawet najmniejszy skrawek ziemi pod uprawę.

Dążyć do podniesienia hodowli koni, bydła, trzody chlewnej, owiec, kóz, drobiu oraz królików przez sprowadzanie ras wysokich i odpowiednich do warunków klimatycznych, przez dobre pomieszczenie i utrzymywanie w czystości, troskliwą opiekę i ochronę przed wpływami atmosferycznymi.

Dążyć do podniesienia jakości dróg wiejskich przez budowę twardej nawierzchni względnie szabru, ciągłą staranną konserwację, przez odpowiednie utrzymanie rowów ściekowych i odpływów. Drogi wysadzać drzewami pożytecznymi jak orzech włoski, wiąz, dąb, jesion oraz drzewa owocowe. Drzewa te chronić przed niszczeniem i przed wpływami mrozów.

Podnosić gospodarstwo rolne choćby nawet najmniejsze, przez nowoczesną, staranną i troskliwą uprawę, umiejętną i celowe stosowanie nawozów, wysiewanie i wysadzanie jak najlepszych nasion i sadzonek, przez zakładanie dołów na kiszonkę dla bydła, która będzie służyć do urozmaicenia pożywienia w czasie zimy, co wpłynie ogromnie na stan zdrowotny i na mleczność bydła.

Trzeba pamiętać o tym, że nowoczesne obrabianie i nawożenie oraz drenowanie pól, podnosi ich wartość niemal o sto procent, przyczyniając się do ocieplenia i przewiewności pól, a tym samym do ich odkwaszania.

Wszystkie nieużytki, jak wydmy piaszczyste, kamienne lub skalne podłoża obsadzać wikliną, względnie innymi odpowiednimi drzewami i krzewami, z których może być zawsze duża korzyść. Pola piaszczyste nadające się do uprawy ale bardzo ubogie, należy nawozić kompostem, odkwaszonym torfem, ziemią gliniastą lub też obsiewać łubinem.

Dążyć wszelkimi sposobami do podniesienia łąk, których na terenie ziem północno-wschodnich jest bardzo dużo — są one jednak podmokłe i zachwaszczone. Łąki te należy

odwodnić, zmeliorować, odkwasić i przeorać, oraz zastosować uprawę roślin okopowych i kłosowych przez parę lat, a następnie jeszcze raz zaorać i zasiać trawami słodkimi.

Zabiegi te i ciężka praca opłaca się stokrotnie człowiekowi, gdyż w Polsce jest wielkie zapotrzebowanie dobrego siana dla wojska, które za to siano dużo płaci, a także potrzebne jest to siano dla swego bydła i koni, co podnosi mleczność bydła oraz daje koniom siłę.

Każdy strzelec musi nie tylko propagować powyższe postulaty, ale sam przez stosowanie podanych zaleceń powinien być przykładem dla całej swojej wsi i okolicy.

O g n i s k a.

Jedną z form bardzo miłej kulturalnej rozrywki pozostawiającej niejednokrotnie głębokie przeżycia i niezatarte wspomnienia jest należycie zorganizowane ognisko strzeleckie.

Dobrze zorganizowane ognisko będzie miało zawsze i wszędzie duże powodzenie, szczególnie we wsiach, osadach i miasteczkach, gdzie miejscowa ludność wiejska i miejska nie mając ani teatru, ani kina, ani też innej kulturalnej rozrywki gnuśnieje i wyczekuje jak gdyby jakiegoś zdarzenia. Jeśli zdarzeniem tym będzie ognisko dobrze zorganizowane przez strzelców i strzelczynie, to fakt ten wpłynie na zainteresowanie się miejscowej ludności pododdziałem Z. S.

Dobrze zorganizowane ognisko przyniesie zadowolenie i korzyści organizatorom, ożywi środowisko i spowoduje nawiązanie żywszej sympatii między ludnością a pododdziałem Z. S., poza tym wzmoże twórczość i pomysłowość artystyczną strzelców.

Trzeba więc ogniska urządzać jak najczęściej w lecie i w jesieni (np. wspólne pieczenie ziemniaków w czasie ich kopania i t. p.).

Ogniska należy organizować następująco:

1) Wybrać odpowiednie miejsce i datę ogniska, zależnie od tego czy to ma być ognisko uroczyste z powodu jakiejś historycznej uroczystości strzeleckiej, narodowej, czy państwowej, czy też zwyczajne ognisko kulturalno-rozrywkowe. Ognisko uroczyste trzeba urządzać w miejscach na to szczególnie odpowiednich (miejsca związane z historią Polski, na wzgórzach i t. p.).

2) Opracować dokładnie program ogniska, który powinien objąć następujące punkty:

a) wybranie i zaproszenie do zapalenia ogniska najbardziej zasłużonej, szanowanej i honorowanej osobistości (weterani powstań, przedwojenni strzelcy, legioniści, peowiaci lub też osoby reprezentujące władze—dowódca pułku, starosta, burmistrz i t. p.),

b) przemówienie prezesa lub komendanta Z. S., a więc: powitanie przedstawicieli władz i gości oraz wyjaśnienie jakie znaczenie posiada dzisiejsze ognisko,

c) odśpiewanie przez strzelczynie i strzelców piosenki: „Płonie ognisko”.

d) kilka imprez i inscenizacji artystycznych jak: śpiew, deklamacje zespołowe i solowe (do pokazowych tańców zespołowych i solowych wybierać tańce narodowe lub ludowe jak: kujawiak, oberek, mazur, polonez, lawonicha, trojak i t. p.)—gawędy, opowiadanie ładnych bajek, jakaś komedyjka, opowiadanie przez dziadka wędrownego różnych bajek o sąsiadach, kronika radiowa opowiadana dowcipnie i komicznie przez jednego ze strzelców do skrzyneczki imitującej mikrofon radia. Orkiestra lub kapela ludowa, przeplata śpiewy i deklamacje swymi występami oraz gra do tańca.

Do zapowiadania kolejności imprez trzeba wyznaczyć jednego z dowcipnych strzelców lub jedną strzelczynię, a najlepiej gdyby to robił kierownik świetlicy. Zapowiadać należy wesoło i dowcipnie.

e) na zakończenie ogniska zabiera głos komendant lub prezes, w koło niego ustawiają się wszyscy strzelcy i strzelczynie, zapowiada on koniec ogniska, dziękuje władzom i gościom za przybycie, prosi o opiekę nad pododdziałem i o pomoc dla pracy pododdziału.

Wreszcie strzelcy i strzelczynie krzyczą na tempa: „dobranoc mili goście”, po czym śpiewają pieśń organizacyjną „Hej strzelcy wraz” i modlitwę strzelecką lub też pieśń wieczorną „Wszystkie nasze dzienne sprawy”. Strzelcy gaszą ogień i razem maszerują zwarcie do domów.

Przed ogniskiem, w czasie ogniska i po ognisku strzelczynie i strzelcy muszą się zachowywać jak najprzykładniej — i jak przystało na gospodarzy — bawić gości jak najuprzejmiej.

3) Przygotować komedyjki, piosenki, role, teksty imprez, wiersze do deklamacji, przemówień, tańce i kostiumy.

4) Wyszkolić zespoły imprezowe, inscenizacyjne, tańeczne, recytatorskie i t. p.

5) Przygotować opał na ognisko, zapewnić parę furmanek dla przewiezienia gości na ognisko i z powrotem — o ile ognisko jest urządzane zdaleka od wsi. Jeżeli przy ognisku miałyby być pieczenie ziemniaków, należy o nie zawnieźć się postarać.

Wyznaczyć: strzelców którzy będą dbali o porządek, jednego ze strzelców do podkładania opału na ognisko i kogoś odpowiedzialnego, kto będzie kierował całą akcją ogniskową.

Na ognisko trzeba zabrać ze sobą kilka latarek elektrycznych lub rowerowych (na karbid), zapaliki, suche drzewo do podpaliki, naftę i odpowiedni kwacz do podpalania ogniska.

W dzień ogniska zawieźć na miejsce ogniska opał, a idąc na ognisko zabrać kostiumy, potrzebny sprzęt imprezowy, teksty imprez i t. p.

6) Na parę dni przed ogniskiem zaprosić przedstawicieli władz państwowych, komunalnych, kościelnych, nau-

czyicielstwo i innych gości — nie robić wyjątku czy to są ludzie bogaci czy biedni, aby tylko byli ludźmi porządnymi, uczciwymi i nie byli wrogami Związku Strzeleckiego lub państwa.

Pomimo tego, że ogniska są przeważnie imprezami kulturalno-rozrywkowymi, to jednak należy je urządzać tak, by wpływały one dodatnio w sensie wychowawczym na młodzież i w sensie propagandowym na rzecz Związku Strzeleckiego.

Ogniska poważne — specjalnie uroczyste w dniu uroczystości strzeleckich, narodowych i państwowych, muszą być urządzone szczególnie starannie i poważnie, aby budziły ducha narodowego i uczucia obywatelskie w stosunku do Państwa Polskiego.

W y c i e c z k i.

Wycieczki wyrabiają zmysł organizacyjny, zaradność i poczucie koleżeństwa, odporność na wpływy atmosferyczne, zaprawiają organizm do znoszenia niewygód i trudów, a przede wszystkim kształcą umysł i kształtują ducha.

Wycieczki można podzielić ogólnie na wycieczki turystyczne i specjalne, jedne i drugie są bardzo pożyteczne tak dla umysłu, jak też i dla zdrowia, o ile są one celowo i dobrze zorganizowane.

Wycieczki można odbywać: pieszo, konno, rowerami, motocyklami, kajakami, statkami, autobusami i pociągami.

Bez względu na to jaki jest czas trwania wycieczki, należy się do niej starannie przygotować. Przygotowania te muszą być tym staranniejsze i bardziej szczegółowe im dłuższa jest wycieczka.

Przygotowanie musi objąć wszystkie szczegóły pod względem organizacyjnym, technicznym, gospodarczym i naukowym.

Należy dokładnie przemyśleć i omówić trasę wycieczki, ilość potrzebnego na jej przebycie czasu, miejsca noclegów, postoje i posiłki, przy uwzględnieniu ilości ludzi biorących w wycieczce udział. Pomiędzy uczestników trzeba podzielić funkcje, za które wezmą na siebie pełną odpowiedzialność.

Całkowity sprzęt potrzebny do wycieczki zarówno indywidualny jak i zbiorowy (mydło, ręczniki, szczoteczki do zębów, bielizna, skarpetki, przybory do jedzenia, do czyszczenia włosów i obuwia, kociołki do gotowania strawy, zapalniczki, latarki elektryczne z zapasowymi bateriami, świece, namioty i wszelkie materiały do naprawy wyposażenia osobistego i zbiorowego) trzeba zawczasu ustalić, spisać i podać do wiadomości uczestników, zapobiegając w ten sposób zabieraniu niepotrzebnego bagażu.

Przez zaopatrzenie się w odpowiednią ilość żywności i pieniędzy obliczonych zależnie od dni podróży i czasu pobytu w miejscowościach, unikamy możliwości znalezienia się w przykłej sytuacji. Nie wolno pod żadnym pozorem i dla jakiegokolwiek najszczytniejszego choćby celu urządzać wycieczki bez pieniędzy, na koszt sąsiednich oddziałów lub pododdziałów. Wykluczyć raz na zawsze wszelką żerbraninę.

Spotykane dość często tendencje podróżowania na koszt społeczeństwa należy w zarodku tępić jako wysoce niemoralne i niewychowawcze, bo takie podróżowanie wykołaja ludzi i wytwarza ujemne typy włóczęgowskie.

Na każdą wycieczkę wskazanym jest zabrać ze sobą aparat fotograficzny z odpowiednim zasobem materiału negatywowego, robić w drodze zdjęcia i prowadzić kronikę wycieczkową, w której uczestnicy wpisują swe wrażenia. Niezależnie od tego na wszystkich wycieczkach urządzanych przez organizację musi być prowadzony dziennik wycieczkowy w formie dziennika służbowego.

W ograniczonych warunkach finansowych, w jakich znajduje się większa ilość oddziałów i pododdziałów Z. S. oraz

strzelec przedpoborowi—najłatwiej jest urządzać wycieczki piesze lub kolarskie w celu odwiedzania sąsiednich pododdziałów. Są to wycieczki krótkotrwałe najwyżej kilku lub kilkunastogodzinne, a celem ich jest nawiązanie znajomości i zażyłszych stosunków z najbliższą rodziną strzelecką, poznanie pracy sąsiedniego pododdziału, serdeczna, wzajemna wymiana myśli i godziwa towarzyska rozrywka.

Mimo krótkiego okresu trwania takiej wycieczki i jej towarzysko-rozrywkowego charakteru, nie można przy jej organizowaniu pominąć pewnych przygotowań.

W pierwszym rzędzie należy zawiadomić sąsiedni pododdział o dokładnym terminie przybycia, aby gospodarzy zastać przygotowanych. Przed odwiedzinami trzeba na zbiórce zwrócić uwagę strzelcom jak się mają zachowywać.

Wszystkie wycieczki mają duże znaczenie wychowawcze, ogólno-kształcące, a w wielu wypadkach i gospodarcze. Najbardziej wskazane i przyjemne są wycieczki piesze, rowerowe, kajakowe, motocyklowe, które jako sport hartują ciało i wyrabiają mięśnie zaprawiając je do dużego wysiłku oraz uczą zaradności.

W czasie wycieczek musi panować bardzo duża karność sportowa, koleżeństwo, wzajemna pomoc, współdziałanie i wesoły nastrój. Wszyscy muszą bezwzględnie podporządkować się kierownikowi wycieczki, słuchać jego zarządzeń i dokładnie je wykonywać.

Każdą wycieczkę zbiorową organizuje się w jakimś wyraźnym celu—dla odwiedzenia sąsiedniego pododdziału, dla zwiedzenia fermy rolniczej lub hodowlanej, mleczarni, spółdzielni spożywczej, handlowej lub wytwórczej, jakiejś nowoczesnej szkoły, fabryki, wystawy rolniczej czy artystycznej, względnie miejscowości historycznej lub ciekawej pod względem krajobrazu, przyrody i t.p. Aby wycieczka taka przyniosła pewną korzyść i zadowolenie wszystkim uczestnikom, trzeba ją zorganizować planowo, zapewnić sobie na miejscu jakiegoś przewodnika, który będzie udzielał niezbędnych informacji. Każdy z uczestników powinien dotożyć wszelkich

starań, aby z wycieczki wynieść jak najwięcej korzyści duchowych i fizycznych. Wycieczki piesze nie mogą być forsowne, aby nie zużywać sił i zdrowia uczestników. Tempo marszu 4 do 5 klm. na godzinę, szybkość jazdy na rowerach 10 do 15 klm. na godzinę. Szybkość podróży innymi środkami zależna od warunków specjalnych, lokalnych, atmosferycznych, osobistej dyspozycji fizycznej najsłabszego wycieczkowicza, względnie zależna od szybkości uregulowanej przepisami dla odnośnych środków lokomocji mechanicznej.

Strzelcy odbywający wycieczki muszą na nich zdobywać umiejętności, potrzebne do obrony państwa. Należy więc studiować teren, wyszukiwać miejsca dogodne dla posuwania się gońca, posuwania się patrolu zwiadowczego, patrolu bojowego, wyszukiwać miejsca dla placówek, czujek, podsłuchów i t. p. Poza tym zapoznawać się z przydatnością dróg dla celów wojskowych (czy nadają się dla piechoty, kawalerii, taborów, artylerii), czy droga jest o nawierzchni twardej i na jakie transporty jest obliczona, czy może na niej odbywać się ruch wojskowy dwustronny, czy też jednostronny, wyszukiwać dogodne miejsca dla obserwatorów, studiować przydatność przydrożnych wsi, osiedli fabrycznych, dworów i miasteczek pod względem możliwości zakwaterowania wojska (jaka ilość i jaki rodzaj broni, czy jest dostateczna ilość domów, stajen, stodół, studzien z dobrą wodą, czy są dobre warunki ochronne przed lotnikiem).

Studiować najdogodniejsze miejsca przepraw przez rzeki, moczary i torfowiska, uczyć się oceny odległości i t. p.

Należy również zapoznawać się po drodze z różnymi okazami sztuki i zabytkami jak: starodawne krzyże, kościoły, kapliczki, stare zamczyska, ruiny oraz z ich historią.

Dobrze zorganizowana wycieczka powoduje, że strzelcy wracają bogatsi w doświadczenie i w nową wiedzę. Przez wycieczkę uczą się lepiej rozumieć, kochać i służyć Ojczyźnie.

Po powrocie z wycieczki wrażenia swoje należy opowiedzieć tym, którzy w niej nie brali udziału. Wskazany jest

również opisać ładnie, prosto ale barwnie każdą odbytą wycieczkę i opis taki wraz z kilku fotografiami wystać do redakcji „Wiadomości Strzeleckich” — względnie do innego pisma strzeleckiego.

Jak najbardziej wzorowe zachowywanie się strzelców w drodze i w każdym miejscu jest organizacyjnym i obywatelskim obowiązkiem. W czasie wycieczek używanie alkoholu musi być stanowczo wzbronione.

Należy pamiętać o tym, że każdą wycieczkę trzeba przeprowadzić do końca w sposób projektowany i nie zrażać się ewentualnymi przeszkodami. Wycofywanie się z obranej drogi i porzucanie zakreszonych zamierzeń jest dowodem braku ambicji i wytrwałości, co w naszej organizacji nie może mieć miejsca.

Teatr amatorski.

Celem i zadaniem teatru jest stwarzać ludziom godziwą rozrywkę oraz wychowywać społeczeństwo. Teatr posługujący się różnymi elementami działającymi na uczucie, psychikę i wyobraźnię ludzi — jak założenie (temat) sztuki, żywe słowo, gra aktorów, dekoracje, charakteryzacja, kostiumy, muzyka i operowanie światłem — posiada ogromny wpływ na kształtowanie charakterów i urabianie światopoglądu tak w znaczeniu ogólnowychowawczym, jak też i w znaczeniu nastawiania społeczeństwa na zagadnienia i potrzeby chwili. (Urabianie opinii publicznej, nastawianie umysłów i uczuć na zagadnienia aktualne o znaczeniu społecznym jak również narodowym i państwowym).

Teatr, dając sztuki o założeniach ideowych, społecznych, narodowych i państwowych — niezależnie od tego jakim utworem scenicznym będzie dana sztuka — farsą, komedią, poważną sztuką sceniczną, dramatem czy też tragedią — wychowuje społeczeństwo i wskazuje mu najwłaściwszą drogę postępowania obyczajowego, obywatelskiego i narodowego.

Z powyższych kilku uwag wynika jasno, że teatr będący w dyspozycji inteligentnego działacza—wychowawcy jest bardzo ważnym instrumentem i czynnikiem wychowawczym.

Dlatego też każdy wychowawca, każdy działacz społeczny musi tworzyć z młodzieży zespoły teatralne, zespoły te kształcić, dawać im do przepracowania wartościowe sztuki i zaszczeniać w wykonawcach przeświadczenie, że przez teatr spełniają misję wychowawczą, kulturalną i narodową.

Dobór sztuk należy skutecznie nie tylko pod kątem aktorskiego przygotowania zespołu — bo to zależy jedynie od ilości pracy nad wykształceniem zespołu — ale przede wszystkim pod kątem potrzeb społecznych i narodowych.

Należy wyrzucić z bibliotek i repertuaru wszelkie bezwartościowe i bezsensowne sztuczki o płaskich i wulgarnych dowcipach, bez żadnego kierunku wychowawczego, a dobierać sztuki o wyraźnych wartościach wychowawczych, o nastawieniu narodowym i państwowym.

Każdy instruktor — reżyser pragnący założyć porządną amatorski zespół teatralny powinien:

- 1) Stworzyć zespół aktorski, dobrać do zespołu młodzież inteligentniejszą, o żywej wyobraźni, zdolnościach podpatrywania przejawów życia i umiejętności naśladowania różnych typów ludzkich. Do zespołów dobierać typy charakterystyczne o dobrej wymowie, wyrobionym muzycznym słuchu, charakterystycznych rysach twarzy i charakterystycznych ruchach.

- 2) Przeprowadzić z zespołem kilka łatwych próbnych imprez (deklamacje, śpiewy chóralne, recytacje nastrojowe — przy modulacjach głosu i mimice twarzy, wyraźnej gestykulacji).

W czasie tych prób studiować uzdolnienia, zamięłowania, cechy charakterystyczne poszczególnych aktorów, wpływać na ich wyobraźnię, uczyć szczerości i bezpośredniości w grze, uczyć studiowania i wżywania się w rolę, trzymając

jednak aktorów w pewnej dyscyplinie, aby nie dopuścić do ich manierowania się i tak zwanego szarżowania.

3) Po wyszkoleniu przez reżysera-instruktora zespołu imprezowo-teatralnego należy wybrać odpowiednią sztukę, stosunkowo niezbyt trudną, o akcji żywej, zrozumiałej tak dla aktorów jak i publiczności. Sztuka musi mieć wyraźną tendencję wychowawczą, społeczną, obyczajową, gospodarczą lub narodową.

Należy unikać starannie takich sztuk, które by zaostrzały lub wykazywały różnice społeczne, narodowościowe względnie gospodarcze lub też wykazywały tendencję do zmiany ustroju politycznego lub państwowego. Nie wolno również grać sztuk naigrawających się z jakiegokolwiek religii.

4) Po wyborze i przestudiowaniu sztuki, należy wybrać do jej odegrania najodpowiedniejszych aktorów, salę, przemyśleć dobrze treść, bieg i oprawę sztuki — czyli tzw. dekoracje (kulisy, sprzęt i umeblowanie, obrazy i t. p.) kostiumy, charakteryzacje i przystąpić zawczasu do częściowego wykonania najpotrzebniejszych rzeczy.

Niektóre sztuki mogą być grane w lecie pod gołym niebem, lecz i wtedy należy zawczasu wybrać najodpowiedniejsze miejsce, biorąc pod uwagę nie tylko wymagania sceniczne, ale także interesy widzów.

5) Po dokonaniu powyższych czynności, należy przepisać role, rozdać je aktorom i przystąpić do czytania sztuki w obecności wszystkich aktorów omawiając treść sztuki w ten sposób, aby aktorzy dokładnie zrozumieli i treść i intencje oraz cel sztuki, rysy charakterystyczne i charaktery osób występujących w sztuce jak również wżyli się dokładnie w ich osobowość i role.

Takich wspólnych lekcji musi być co najmniej kilka, a czasem kilkanaście. W międzyczasie aktorzy muszą się uczyć dokładnie swych ról i studiować każdy swój typ wpływający z roli. Na próbach należy dążyć do tego, aby każdy aktor stworzył wyraźny typ charakterystyczny, zgodny

z wymaganiami roli i sztuki. Ponadto należy wyznaczyć suflera z dobrą i wyraźną wymową, który musi brać udział we wszystkich próbach, aby poznał należycie przebieg całego przedstawienia.

Niejednokrotnie będzie bardzo wskazanym posługiwać się niejako wzorcowymi typami — reprezentowanymi przez ludzi żywych, żyjących we wsi, miasteczkach lub okolicy, aby przy pomocy tych typów naprowadzić aktora na właściwą drogę.

6) Ostatni etat, to zgrać ze sobą aktorów w grze scenicznej i obrotności na scenie, przygotować odpowiednio scenę oraz salę dla publiczności, uzyskać zezwolenie władz na odegranie sztuki, wyznaczyć termin pierwszego przedstawienia, zaprosić gości, wyznaczyć ceny biletów niezbyt wysokie, ponumerować bilety i miejsca, zapewnić światło i koszty, przygotować siekierę, dłuto, młotek i gwoździe, które się mogą przydać przy zmianach dekoracji, sprawdzić działanie kurtyny, wyznaczyć kasjera i punktualnie o wyznaczonej godzinie rozpocząć przedstawienie.

7) Zaraz po przedstawieniu obliczyć kasę, a pieniądze wręczyć skarbnikowi za pokwitowaniem. Skarbnik powinien pieniądze zaraz oddać do przechowania do jakiejś miejscowej kasy na przykład do kasy gminnej, aby uniknąć kradzieży pieniędzy przez jakiegoś złoczyńcę. Za pieniądze z przedstawienia nie wolno urządzać żadnych zabaw, lecz należy z nich pokryć koszty, a pozostałość użyć na dalsze prace i imprezy kulturalno-oświatowe, lub też na inne cele, które określi zarząd oddziału.

O ile przedstawienie jest udane, należy je kilkakrotnie powtórzyć, a następnie objechać z nim wszystkie okoliczne wsie i gminy — szczególnie te, gdzie istnieją pododdziały Z. S.

We wszystkich wydatkach należy stosować oszczędność, a wszystkie dochody umieszczać w P. K. O. i przeznaczać na ważne cele i prace Z. S.

Poza teatrem można i trzeba urządzać jak najczęściej różne imprezy kulturalno-oświatowe, pod gołym niebem, przy ogniskach, przede wszystkim w święta i dnie obchodów organizacyjnych, narodowych, państwowych i t.p.

Imprezy takie mogą mieć charakter miłej i godziwej rozrywki jak też uroczystych poważnych obchodów, które zawsze jednak stwarzają u słuchaczy radosne i wielkie przeżycia o ile są należycie zorganizowane.

Na zakończenie trzeba bardzo mocno podkreślić, że największą wartością społeczną mającą zasadnicze znaczenie dla bogactwa narodu i potęgi państwa jest systematyczna, należycie zorganizowana, celowa, twórcza i namiętna praca, ale po pracy musi być dobrze pomyślany, godziwy i kulturalny odpoczynek dla odprężenia umysłu i muskulatury oraz przygotowania się do dalszej codziennej pracy. Takim wypadkiem jest dobrze zorganizowana zabawa.

Nie można pominąć również i tego faktu, że każda zabawa musi mieć na względzie również i cele wychowawcze, kształtujące inteligencję człowieka, jego charakter i zdrowy światopogląd.

Kalendarz programowy pracy i świąt
opracowany według miesięcy.

Kalendarz programowy pracy i studiów
opracowany według miesięcy

UWAGA! Komendanci oddziałów przygotowują co miesiąc szczegółowe programy pracy wychowawczo-wyszkoleniowej na miesiąc następny. Programy sporządzić należy w tyłu egzemplarzach, ile jest pododdziałów.

W końcu miesiąca zwoływać odprawy komendantów pododdziałów, którzy składają sprawozdanie z sytuacji i z wykonania programu za ubiegły miesiąc. Następnie komendant oddziału rozda im programy na miesiąc przyszły, omawia szczegółowo każdą lekcję, udziela rad i wskazówek, przeprowadza na temat programu rozmowy, aby komendanci pododdziałów najdokładniej zorientowali się w całości kształcie pracy następnego miesiąca.

Program prac w poszczególnych miesiącach.

Wrzesień.

1) Powołać i wyznaczyć kadrę wychowawczą i wyszkoleniową, powołać w pododdziałach opiekunów, wyznaczyć członkom kadry funkcje i rozdzielić pracę.

2) Opracować miesięczne i tygodniowe programy pracy z podaniem tematów i godzin.

3) Przeprowadzić odprawy z kadrą, celem zapoznania jej z programami pracy i dać kadrze szczegółowe wytyczne.

4) Ustalić terminy zbiórek.

5) Przygotować świetlice — świetlicę wybielić i wyczyścić, firanki i makatki wyprać, flagi strzelecką i państwową przygotować, przed świetlicą wkopać maszt, wszystkie obrazy i sprzęt oczyścić z kurzu i wymyć, sprzęt uszkodzony ponaprawiać.

6) Wyznaczyć termin otwarcia świetlicy, opracować program jej uroczystego otwarcia i zaprosić gości. W programie przewidzieć oddanie honorów symbolom państwowym i organizacyjnym, zagajenie i powitanie gości, imprezy

(deklamacje, śpiew, przedstawienie i t. p.). Przygotować odczyt o Związku Strzeleckim i jego celach oraz metodach pracy, wreszcie na koniec pożegnać gości i prosić o opiekę nad pododdziałem Z. S. oraz o przychodzenie do świetlicy.

7) Przygotować z komitetem L. O. P. P. święto L. O. P. P., które przypada 24 września.

8) Wziąć udział w tygodniu „Popierania Budowy Szkół Powszechnych”.

9) Poczynić przygotowania do zorganizowania „Dnia Strzelca”.

10) Nawiązać żywe stosunki z nauczycielstwem i zaprosić pp. nauczycielki i pp. nauczycieli do pracy w Związku Strzeleckim.

11) Nawiązać żywe stosunki z miejscowym garnizonem wojskowym i prosić o opiekę, pomoc oraz pracę w Z. S.

12) Zaprenumerować do świetlicy pisma organizacyjne i wysłać prenumeratę.

13) Przygotować pieniądze potrzebne na pomoce naukowe dla zespołu p. r.

14) Zorganizować i przygotować zespoły:

- a) do konkursu dobrego czytania książki,
- b) zespoły—teatralny, chóralny, orkiestrowy i imprezowy,
- c) zespół przysposobienia rolniczego,
- d) sekcję strzelectwa sportowego,
- e) sekcje sportowe — siatkówki, koszykówki, piłki nożnej, boks, marszowe i t. p.

15) Przygotować się do obchodu święta K. O. P-u, które przypada 14 października.

Październik.

1) Normalna praca programowa przez cały miesiąc według programów tygodniowych opracowanych przez komendanta oddziałowego względnie powiatowego Z. S. — osobno dla każdej grupy wiekowej.

2) Uporządkować groby powstańców, legionistów, powiatów, strzelców, żołnierzy polskich i polskich patriotów, uporządkować krzyże i nagrobki, odnowić tablice z nazwiskami i t. p., bo 1 i 2 listopada przypada święto zmarłych.

3) Urządzić „Dzień Strzelca”.

4) Urządzić wystawę p. r.

5) Obchodzić uroczystości święto K. O. P-u (odezbyt na temat pracy KOP-u dla społeczeństwa, Strzelca i państwa).

6) Przygotować zawczasu program obchodu święta państwowego, które przypada w dniu 11 listopada oraz obchodu powstania listopadowego 1831 r., które przypada w dniu 29 listopada. Program obchodu opracować i ustalić w porozumieniu z władzami wojskowymi i administracyjnymi, zapewnić liczny i zwarty udział strzelców, poczynić starania o umundurowanie i broń, oddziały mające wziąć udział w dniu święta państwowego przeciwżyć w chwytach bronią, w zwrotach i marszu defiladowym.

7) Przygotować swój budżet szczegółowo opracowany i uzasadniające wnioski do budżetu komitetów w.f. i p.w. Wnioski te przedstawić w odpowiednim czasie i we właściwej drodze komitetowi i urobić sobie w komitecie przychylną opinię, aby komitet załatwił wnioski pomyślnie. Zapoznać się z wytycznymi P. U. W. F. i P. W.

W budżecie przewidzieć opłatę za świetlice, odpowiednie kwoty na biblioteki, czasopisma, na kupno portretów i godeł państwowych oraz na gry towarzyskie, na kursy w. ob., na pracę ref. w. ob., na zakup broni, amunicji, tarcz, propagandowych odznak strzeleckich dla najbiedniejszych, na zawody strzeleckie i t. p.

8) Uregulować prenumeratę za pisma.

Listopad.

1) Normalna programowa praca według programów tygodniowych.

2) W dniu zadusznym i wszystkich świętych odwiedzić w grupach zwartych groby powstańców, legionistów, zasłu-

żonych ojczyźnie patriotów i żołnierzy polskich, zapalić świeczki, pomodlić się za duszę Marszałka Piłsudskiego i oddać Mu hołd przez 1-no minutową ciszę, odśpiewać pieśni nabożne i patriotyczne.

3) Urządzić uroczyste święto państwowe w dniu 10 i 11 listopada według opracowanego programu, uzgodnionego z władzami wojskowymi i państwowymi. Wywiesić flagi na maszcie przed świetlicą i u siebie w domach, w dniu 10 wieczorem capstrzyk, w dniu 11 nabożeństwo i defilada, wieczorem w świetlicach odczyt i pogadanka dla strzelców i zaproszonej ludności na temat niepodległości państwa.

4) Urządzić obchód powstania listopadowego (rok 1831), które przypada 29 listopada. Program w/g zarządzeń władz wojskowych względnie strzeleckich, a wieczorem odczyt o powstaniu. Do wygłoszenia odczytu zaprosić kogoś, kto dobrze zna ten temat.

5) Przeprowadzić zbiórkę pieniędzy i darów na opłatek i podarunki dla biednych dzieci, sierotek, opuszczonych starców i biednych ludzi. Prowadzić dokładną ewidencję datków i darów, do zbiorów wyznaczać ludzi pewnych i uczciwych, aby uniknąć jakichś nadużyć. Z akcji zbiórkowej przedstawić władzom strzeleckim dokładne sprawozdanie.

6) Uregulować należność za prenumeratę pism.

Grudzień.

1) Dnia 5 grudnia przypada dzień urodzin Marszałka Piłsudskiego, omówić w świetlicach w skupieniu żywot Marszałka i oddać Mu hołd 1-no minutową ciszą.

2) Normalna praca programowa.

3) Przygotować się do urządzenia opłatka strzeleckiego dla strzelców, dla biednych dzieci, sierot i opuszczonych starców. Świetlice pięknie oczyścić i udekorować, wstawić ładną choinkę i ubrać ją, zaprosić na opłatek wszystkich żołnierzy, którzy przyjadą do wsi na urlop i urządzić uroczysty opłatek.

4) Poczynić przygotowania do obchodu rocznicy powstania styczniowego z roku 1863, które przypada w dniu 22 stycznia.

5) Opracować program pracy do prób kandydackich i egzaminów przed przyrzeczeniem.

6) Poczynić przygotowania do zjazdu delegatów oddziałowych celem wyboru nowego zarządu oddziału.

7) Przedstawić sprawozdanie ze zbiórki na opłatek i meldunek o przebiegu urządzanego opłatka — o ile możliwe dołączyć fotografię.

S t y c z e ń.

1) Normalna praca programowa.

2) Przygotować program uroczystego obchodu Imienin P. Prezydenta R. P. Ignacego Mościckiego, które przypadają w dniu 1 lutego. Program uzgodnić z władzami wojskowymi.

3) Przerabiać systematycznie program do egzaminów próby kandydackiej.

4) Zorganizować uroczysty obchód powstania styczniowego z roku 1863, które przypada w dniu 22 stycznia.

5) Pamiętać o wyborze nowego zarządu — dobrać do zarządu porządných ludzi przede wszystkim strzelców, którzy będą uczciwie pracowali w Z. S.

6) Uregulować prenumeratę za pisma.

L u t y.

1) W dniu 1 lutego jako w dniu Imienin P. Prezydenta Ignacego Mościckiego wywiesić na masztach flagi i obchodzić Imieniny według programu ustalonego przez władze Z. S. względnie wojsko. Wieczorem w świetlicach omówić ze strzelcami i zaproszoną ludnością życiorys i pracę P. Prezydenta.

2) Normalna praca programowa.

3) Przygotować się do obchodu Imienin Marszałka Rydza-Śmigłego, które przypadają w dniu 18 marca.

4) Przygotować się do poważnej uroczystości obchodu Imienin Marszałka J. Piłsudskiego, które przypadają w dniu 19 marca.

5) Przerabiać systematycznie program do egzaminów próby kandydackiej.

6) Powołać komisje egzaminacyjne, opracować wytyczne przeprowadzenia egzaminów próby kandydackiej i wyznaczyć terminy prób kandydackich.

7) Uregulować należność za prenumeratę pism.

Marzec.

1) Normalna praca programowa.

2) Przygotować egzaminy z próby kandydackiej.

3) Przeprowadzić egzaminy z próby kandydackiej.

4) Zorganizować uroczysty obchód Imienin Marszałka Rydza-Śmigłego, które przypadają w dniu 18 marca, wywiesić flagi strzeleckie i zorganizować obchód według zarządzeń władz Z. S. lub wojska. Wieczorem omówić w świetlicach życiorys Marszałka Rydza-Śmigłego.

5) Obchodzić uroczyście i poważnie dzień Imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego, które przypadają w dniu 19 marca. Wywiesić flagi strzeleckie przepasane krepą, zamówić w miejscowej świątyni żałobne nabożeństwo, zaprosić do świetlicy miejscowe władze i ludność, oddać Marszałkowi hołd przez 1-minutową ciszę, omówić życiorys, pracę i czyny Marszałka. W dniu tym pododdział Z. S. powinien wykonać jakiś wielki czyn obywatelski, a na pamiątkę tego zasadzić uroczyście na miejscu honorowym lub historycznym długowieczne drzewo jak dąb, cis lub lipa oraz przeprowadzić bardzo uroczyście przyrzeczenie strzeleckie z tymi kandydatami, którzy przeszli próbę i zdali egzaminy.

6) Przygotować w świetlicy święcone dla strzelców, władz strzeleckich, sierot i starców oraz zaprosić żołnierzy, którzy przybędą na urlop.

7) Zakończyć akcję konkursów dobrego czytania książki.

8) Uregulować należność za prenumeratę pism.

K w i e c i e ń .

1) Normalna praca programowa.

2) Przygotować się do uroczystego i poważnego obchodu rocznicy śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego, która przypada dnia 12 maja.

3) Przygotować się do wycieczek z odwiedzinami do sąsiednich pododdziałów.

4) Uregulować prenumeratę za pisma.

M a j .

1) Normalna praca programowa.

2) Uroczysty, poważny obchód śmierci Marszałka J. Piłsudskiego — przypada w dniu 12 maja.

3) Zorganizować akcję propagandową w szkołach powszechnych dla napływu młodzieży do drużyn orląt. Wygłosić pogadanki o Związku Strzeleckim, jego celach i metodach pracy, o Marszałku Piłsudskim, o orlętach lwowskich i orlętach Związku Strzeleckiego, prosić p.p. kierowniczkę i kierowników szkół, p.p. nauczycielkę i p.p. nauczycieli, aby zachęcali młodzież wychodzącą ze szkół do wstępowania do Związku Strzeleckiego.

4) Przygotować się do zorganizowania w czerwcu (tam, gdzie są ku temu warunki) sobótki w noc świętojańską.

5) Przygotować wspólnie z władzami L. M. K. święto Ligi Morskiej i Kolonialnej, które przypada w dniu 29 czerwca.

6) Uregulować należność za prenumerowane pisma.

C z e r w i e c .

1) Normalna praca programowa.

2) Prowadzić dalej akcję zaciągową do drużyn orlęcych Związku Strzeleckiego we wszystkich szkołach powszechnych.

3) Poczynić przygotowania do obozów wyszkoleniowych i na różne kursy, — przygotować odpowiednich kandydatów.

4) Przygotować drużyny i budżety na marsz Szlakiem Kadrówki — zaprawa marszowa i trening strzelecki (strzelania).

5) Urządzić łądną imprezę dochodową w noc świętojańską — 24 czerwca.

6) Obchodzić święto Ligi Morskiej i Kolonialnej.

7) Uregulować należność za prenumerowane pisma.

Lipiec.

1) Normalna praca programowa.

2) Przygotować drużyny i budżety na marsz Szlakiem Kadrówki, przeprowadzać treningi marszowe i strzeleckie.

3) Prowadzić dalej akcję rekrutacyjną orląt, zewidencjonować ich i rozpocząć z nimi wstępne zajęcia.

4) Poczynić zawczasu przygotowania do uroczystego obchodu święta strzeleckiego, które przypada dnia 5 i 6 sierpnia — jako rocznica wymarszu Kadrówki. Program zawarty jest w Wiadomościach Strzeleckich Nr. 6 z 1937 r.

5) Przygotować odpowiednio strzelczynie i strzelców odjeżdżających do obozów i na kursy oraz odprawić ich i pożegnać serdecznie w świetlicach oraz na dworcach kolejowych.

6) Przygotować się do urzędu święta strzeleckiego, które trzeba urządzić w miesiącu sierpniu.

7) Uregulować prenumeratę za pisma.

Sierpień.

1) Normalna praca programowa.

2) Obchód uroczysty święta strzeleckiego w dniu 5 i 6 sierpnia.

3) Wysłać drużyny na Marsz Szlakiem Kadrówki. Drużyny należy zaopatrzyć w pieniądze, żywność, legitymacje, rozkazy wyjazdu, dobre karabinki i potrzebny ekwipunek

oraz odprowadzić je na dworzec kolejowy i serdecznie pożegnać. Drużyny muszą być zaopatrzone jak najlepiej w pieńdże i żywność na podróż tam i z powrotem.

4) Powitać drużyny powracające z marszu Szlakiem Kadrówki.

5) Przygotować się do urządzenia Dnia Strzelca.

6) Przygotować się do zorganizowania wspólnie z władzami szkolnymi Tygodnia Budowy Szkół Powszechnych, który przypada od dnia 3 do 10 września.

7) Porozumieć się z miejscowym Komitetem L. O. P. P. w sprawie święta L. O. P. P., które przypada dnia 24 września i wejść do komitetów lokalnych.

8) Uregulować należność za prenumerowane pisma.

Wszyscy strzelcy, podoficerowie, oficerowie Z. S., działacze strzelecki i zarządy muszą obchodzić uroczyście i przeżywać bardzo serdecznie święta pułkowe tych pułków, do których terytorialnie przynależą.

Każdy powiat Z. S. powinien brać czynny udział w święcie swego pułku — wysłać delegację zarządową, oficerską i podoficerską oraz kompanię sztandarową na nabożeństwo, a władze powinny złożyć serdeczne życzenia dla całego pułku na ręce dowódcy pułku.

W świetlicach strzeleckich wygłosić pogadanki o powstaniu pułku, jego czynach wojennych i pokojowych, o sztandarze pułkowym i t. p.

Na terenie Okręgu III Z. S. święta pułkowe przypadają w następujących dniach:

1) święto pułkowe 41 p. p. przypada dnia 8-go maja. W święcie biorą udział wszyscy strzelcy z obwodu 41 p. p. (pow. Suwałki, Augustów),

2) święto 42 p. p. przypada dnia 12 lipca—biorą udział strzelcy z obwodu 42 p. p. (pow. Białystok, Grajewo, Wysokie-Mazowieckie),

3) święto pułkowe 76 p. p. przypada w dniach 8 i 9-go

września—biorą udział strzelcy z obwodu 76 p. p. (pow. Grodno i Wołkowysk).

4) święto 81 p. p. przypada w dniu 12 listopada — obchodzą strzelcy z obwodu 81 p. p. (pow. Grodno i Sokółka).

* * *

Program powyższy należy przemyśleć i po dostosowaniu do warunków miejscowych realizować go szczegółowo i w całej rozciągłości.

Celem stworzenia przejrzystego planu pracy na cały rok—program ten należy rozpracować w/g zagadnień i miesięcy w sposób przedstawiony w projekcie załączonym do niniejszej broszury.

PROJEKT

ROCZNEGO PLANU PRACY W-G ZAGADNIEŃ I MIESIĘCY

Plan pracy sporządzony w/g tego projektu musi być w każdym powiecie oddziale i pododdziale.

Przy układaniu planu należy uwzględnić przede wszystkim szczegółowy program umieszczony w „Kalendarzu”, poza tym specjalne potrzeby miejscowe i ewentualne własne koncepcje.

Na szczeblu powiatu	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień	Styczeń
Wybory zarządu powiatowego					
Wybory zarządów oddziałowych					zarząd w walnym
Posiedzenia zarządu powiatowego	co miesiąc	co miesiąc	co miesiąc	co miesiąc	co miesiąc
Planowanie pracy, obsada kadry oddz. i pododdz.	obs. kadry oddz. i pododdz. - opr. plan pracy wychow. - wyszkol.				
Układanie prelliminarzy budżetowych					
Odprawy władz i kadry oddziałów i pododdz.	odprawa prezesów, komendantów i instruktorów w. ob. oddziałów i pododdziałów				odprawa komendantów w. ob. oddziałów
Kursy przodowników wychowania organizac.		rozkazy organizacyjne	przeprowadzić dwutygodniowe kursy przodowników wychowania organizacyjnego		
Akcja biblioteczna	zapotrzeb. brak. komplety biblioteczne z inspekt. szkolnego (o.p.)	wysłać biblioteczki do pododdziałów			
Akcja dobrego czytania książki		zorganizować zespoły dobrego czytania i zespoły samokształ. cenione		kontrolować pracę zespołów i samokształcenia	
Akcja przysposobienia rolniczego		zgłoszenia zespołów II i III stopnia do pow. komitetu			
Kursy przodowników przysposob. rolniczego			wysłać przodowników p. r. lub ich zastępców na powiatowy kurs p. r.		
Wystawa p. r.		obesłać powiatową wystawę p. r.			
Zgłoszenia do pracy w pw.	organizacja i zgłaszanie pododdziałów do pracy p.w.				
Powiatowe zawody strzeleckie		treningi	pow. zawody strzel. jesienne o mistrzostwo powiatu		
Powiatowe zawody marszowe					
Powiatowe zawody narciarskie				treningi do zaw. narciarskich o mistrzostwo powiatu	zaw. międz. dziel. ze strażniem o odznakę narciarską
Narodowy bieg na przełaj					
Zaw. międzyoddz. w gr. sport. o mistrz. pow.	zawody międzyoddziałowe o mistrzostwo powiatu				
Kursy drużynowych orłąt		rozkazy organizacyjne	dwutygodniowy kurs dla drużynowych orłąt w powiatach		
Obozy letnie pw., wf. i orłąt					
Inspekcje oddziałów i pododdziałów	jak najczęstsze wyjazdy w teren w celu utrzymania				

Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień
	przeprowadzić wybory zarządu powiatu					
brać udział w obraniach						
co miesiąc	co miesiąc	co miesiąc	co miesiąc	co miesiąc	co miesiąc	co miesiąc
		opracować plan pracy nowego zarządu				
opracować i przestać do Okręgu						
zesów, rukturów i oddziałów						
			wycofać komplety biblioteczne z pododdziałów, sporządzić statystykę w centralach bibliotecznych			uzup. i przygot. kompl. bibliotek z powiat. central bibliotecz. Z.S.
tego czytania	zakończenie akcji dobrego czytania książki					
						do 15.VIII zgłosić zesp. I stopnia do pow. komit. dla spraw mł.wiejsk.
						organizacja i zgłaszanie pododdziałów do pracy pw.
		treningi	powiatowe zawody strzeleckie—wiosenne			
					treningi do zawodów marszowych	powiatowe zawody marszowe na święto Kadrówki
narciarski w Wilno						
		zarządzić i przeprowadzić treningi	3.V. Narodowy bieg naprzemił dla strzelc., org. i niestowarzysz.			
		zarządzić organizowanie zespoł. lekkoatlet., koszykówki i siatk.			zawody oddziałowe	
				wydać rozkazy organizacyjne	obesłać latnie obozy w 100%	

tu ze strzelcami oraz instruowania i kontrolowania pracy

Na szczeblu oddziałów	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień	Styczeń
Wybory zarządu oddziału					do końca laty wyb.
Posiedzenia zarządu oddziału	co miesiąc *)	co miesiąc	co miesiąc	co miesiąc	co miesiąc
Planowanie pracy, obsada kadry pododdziałów	obsadzić kadrę pododdz., opracować plan pracy na rok wyszk.				
Układanie preliminarzy budżetowych					opracować i przesłać do powiatu
Odprawy kadry instrukt. i przodown. w. org.	pod koniec każdego miesiąca odprawa komendantów pododdziałów i przodown.				
Obecność kursu przodowników w. org.		wybrać kandyd. rezerw. na kurs przodowników wych.-org.	obesłać kurs przodowników wychowania organizacyjnego		
Próby kandydackie i akcja przyrzeczeń			przerabiać materiał przewidziany do prób kandydackiej		
Akcja biblioteczna	zgłosić do pow. ilość bibliotek ruch. potrzebn. dla pododdział.	pobrać biblioteki ruch. z centrali pow. i rozesłać do pododdział.			
Akcja dobrego czytania		zorganizować w pododdziałach zespoły dobrego czytania książki i zespoły samokształceniowe		instruować i kontrolować dobrego czytania książki i zespoły	
Akcja przysposobienia rolniczego		zgłosić zespoły II i III stopnia			
Kursy przodowników przysposob. rolniczego			wysłać przodowników p. r. lub ich zastępców na powiatowy kurs p. r.		
Wystawa rejonowe i powiatowe p. r.		obesłać rejonowe i powiatową wystawę p. r.			
Zgłoszenia do pracy w pw.	organizacja i zgłaszanie pododdziałów do pracy p.w.				
Sport strzelecki		treningi	obesłać powiatowe zawody strzeleckie jesienne		
Zawody marszowe					
Narciarstwo				treningi	zaw. międz. dzial. ze st. niem o ods. narciarstw
Narodowy bieg na przelaj					
Zawody w grach sportowych	zaw. między pododdz. Obesł. zaw. międzyoddział. o mistrz. pow.				
Obecność kursów drużynowych orłąt		wybrać kandydatów na kurs drużynowych orłąt	obesłać kurs dla drużynowych orłąt		
Obecność oboz. letnich pw., wf. i orłąt					
Inspekcje pododdziałów	jak najczęstsze wyjazdy w teren w celu utrzymania				

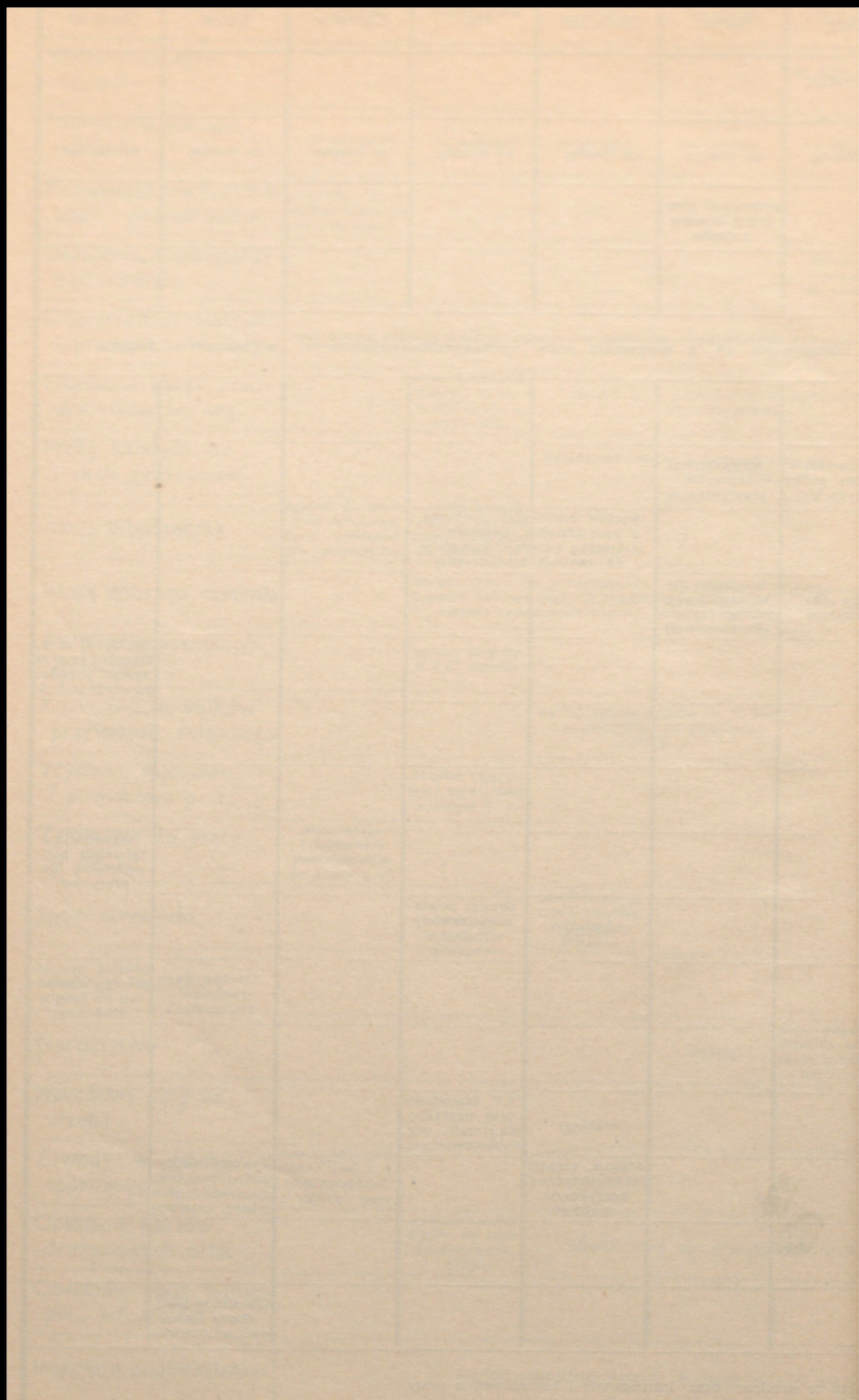
* Na posiedzenia zarządu oddziału należy wzywać komendantów pododdziałów oraz przodowników a to w celu

Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień
zaprorowadzić zarząd						
co miesiąc	co miesiąc	co miesiąc	co miesiąc	co miesiąc	co miesiąc	co miesiąc
	opracować plan pracy nowego zarządu					

em zaznajomienia ich z programem pracy wychowawczo-wyszkoleniowej w następnym miesiącu

[illegible]

tu ze strzelcami oraz instruowania i kontrolowania pracy

SPIS KSIĄŻEK I BROSZUR POTRZEBNYCH DO PRACY W ZWIĄZKU STRZELECKIM

I. DZIAŁ SŁUŻBOWY.

- a) Statut Z. S.
- b) Regulaminy Z. S.
- c) „Szkoła Junaka”
- d) Potrzebne reg. wojskowe.
- e) Konstytucja Rzplitej.

II. DZIAŁ WYCHOWANIA OBYWATELSKIEGO.

	Cena Zł.
Dr. Korpała	Co to jest Związek Strzelecki 1,50
„	Wychowanie obywatelskie w Z.S. 0,50
Blotnicki	Przez rewolucję 1905 r. do legionów 1914 r. 2,00
Sieroszewski	Józef Piłsudski 1,80
Pomarański	Józef Piłsudski 1,20
Cepnik	Ignacy Mościcki 5,00
Borg	On..., Ziuk..., Wódz..., Dziadek... 1,60
Wasilewski	Józef Piłsudski jakim go znałem 6,00
Wielopolska	Więzienne drogi Komendanta 6,80
Piłsudski	Moje pierwsze boje 3,60
„	Pisma wybrane 6,00
Skwarczyński	Wskazania 2,50
Wojsk.Inst.Nauk.Ośw.	Nauka obywatelska. (Tematy do pogadanek)
Sosabowski	Wychowanie obywatela-żołnierza 6,00
Znamierowski	Wiadomości elementarne o państwie 3,50
Radlińska	Książka wśród ludzi 3,00
„	Stosunek wychowawcy do środowiska 5,00
Skarżyńska	Jak czytać książki i gazety 0,80
Banach	Konkurs dobrego czytania 1,20
Wachowski	Skrzynka zapytań 0,50
Rembowski	Gry i zabawy zespołowe w świetlicy 2,20
Regulski	Świetlica. Lokal i jego urządzenia 2,80
Regulski	Świetlica. Żywe i drukowane słowo 3,60

III. DZIAŁ PRZYSPOSOBIENIA ZAWODOWEGO I P. R.

	Cena Zł.
Mikulowski-Pomorski .Czym jest P.R.	0,50
Radliński Tajemnica Danii	0,30
Strawiński Walka z chorobami i szkodnikami roślin	0,50
Kalinowski Jak naprawić i utrzymać budynki	0,90
Buczyński-Tyszko Dom wiejski i jego urządzenie	1,80
Karczewska M. Ogródki kwiatowe	0,30
Kłoska J. Zalesianie i zadrzewianie nieużytków	0,50
Kolder W. Stawy wiejskie	2,00
Bezradecki Uprawa łąk	0,50
Podwiński i Typiak Wskazówki dla radnych gromadzkich	1,50
Thugutt Ku lepszemu życiu	0,15
Gładysz Urządzenie i pielęgnowanie sadu	3,00
Brzóska Praktyczne pszczelarstwo	4,50
Dr. Kacprzak Zdrowie w chacie wiejskiej	0,50

IV. DZIAŁ STRZELECTWA

Kpt. Podoski	Karabiny bocznego zapłonu	2,50
" "	Pistolet w sporcie i samoobronie	2,50
" "	Strzelectwo (organizacja i prowadzenie)	3,00
Roczniki miesięcznika	„Sport Strzelecki” rok 1936 i 1937	8,00
" "	„Przegląd strzelecko-luczny” za lata 1930-1935	3,00

V. DZIAŁ P. K.

Rychterówna	Slużba ojczyźnie	11,00
Żebrowska-Kacprzakowa	Książka gospodyni wiejskiej	3,00
Gulbinowa	Jadwiga Wejszewska	0,60
Bielska	O zasłużonych kobietach, polskich entuzjastkach	0,30
Moraczewska	Nowoczesna gospodyni wiejska i jej praca w domu	0,50

SZTUKI TEATRALNE

LUDOWE JEDNOAKTOWE

Anczyc	GORZAŁKA.	Obrazek dramatyczny. Ról. m. 6, kob. 1, dz. 3.
	Dekoracja: uboga izba wiejska.	cena 80 gr.
Anczyc	FLISACY.	Obrazek ludowy. Ról m. 6, kob. 2.
	Dekoracja: uboga izba wiejska.	cena 3 zł.
Domosława	KWIAT PAPROCI.	Obrazek sceniczny (wierszem). Ról m. 4, kob. 4, dz. 6.
	Dekoracja: polana leśna.	cena 25 gr.
Pobratymiec . . .	KWIAT PAPROCI.	Obrazek ludowy ze śpiewami i tańcami. Ról. m. 8, kob. 6.
	Dekoracja: polana leśna z krzakami	cena 1 zł. 50 gr.
Pobratymiec . . .	LUSTRACJA U PANA WÓJTA.	Ról m. 2, kob. 1.
	Dekoracja: izba wiejska.	cena 1 zł. 50 gr.
Danielewski . . .	MEDALIK CZĘSTOCHOWSKIEJ ALBO KOLONISTA PRUSKI.	Sztuka. Ról m. 4, kob. 2, dz. 1.
	Dekoracja: izba wiejska porządnie urządzona.	cena 3 zł.
Kowalewski . . .	NAGRODZONA DZIELNOŚĆ.	Obrazek aceniczny. Ról m. 5, kob. 5, muzykanci.
	Dekoracja: porządnie urządzona izba wiejska.	cena 1 zł.
Jasinski	NOWY ROK.	Krotchwila ze śpiewami i tańcami Ról m. 8, kob. 3, dziewczęta, chłopcy, muzykanci.
	Dekoracja: izba w karczmie, schludna, porządna.	cena 1 zł. 50 gr.
Gregorowicz . . .	WERBEL DOMOWY.	Komedia ze śpiewami i tańcami. Ról m. 4, kob. 2, wieśniacy, wieśniaczki.
	Dekoracja: izba wiejska skromnie urządzona.	cena 2 zł. 90 gr.
Domnik	WESELE ZOSI.	Sztuka ludowa ze śpiewami. Ról m. 5, kobiet, 4.
	Dekoracja: izba wiejska zamożnie urządzona.	cena 1 zł. 50 gr.
Domnik	WIGILIA ŚW. ANDRZEJA.	Sztuka ludowa ze śpiewami i tańcami. Ról m. 9, kob. 8, dziewczęta, chłopcy.
	Dekoracja: izba wiejska zamożnie urządzona.	cena 3 zł.
Bobowski	ZA NIC ŻYDOWSKIE SWATY.	Komedia ludowa ze śpiewami. Ról m. 4, kob. 4.
	Dekoracja: wolna okolica z chałupą wiejską.	cena 3

MIESZCZAŃSKIE JEDNOAKTOWE

Bliziński	CIOTKA NA WYDANIU	Komedia. Ról m. 2, kob. 2. Dekoracja: pokój mieszczański zamożnie urządzony.	cena 90 gr.
Fredro	CONSILIUM FACUL- TATIS.	Komedia. Ról m. 5, kob. 3. Dekoracja: pokój zamożnie urządzony.	cena 50 gr.
Dobrzański . . .	KAJCIO.	Komedia. Ról m. 2, kob. 2. Dekoracja: pokój zamożnie urządzony.	cena 90 gr.
Fredro	KALOSZE.	Komedijka. Ról m. 4, kob. 3. Dekoracja: pokój ładnie urządzony	cena 90 gr.
Bliziński	MAŻ OD BIEDY.	Komedia. Ról m. 3, kob. 3. Dekoracja: pokój skromnie urządzony.	cena 90 gr.
Walewski	NACEL DOBROCZYNNY.	Komedia. Ról m. 10, kob. 4. Dekoracja: pokój starannie urzą- dzony.	cena 90 gr.
Sokolich	NIEODPARTY ARGU- MENT.	Humoreska. Ról m. 4, kob. 3. Dekoracja: pokój ładnie urządzony.	cena 90 gr.
Bałucki	O JÓZIE.	Fraszka. Ról m. 2, kob. 2. Dekoracja: pokój zamożnie urządzony.	cena 90 gr.
Dobrzański . . .	ONUFRY.	Komedia. Ról m. 3, kob. 1. Dekoracja: pokój ładnie urządzony	cena 90 gr.
Bliziński	PANNA Z POSAGIEM.	Komedia. Ról m. 5, kob. 2. Dekoracja: pokój zamożnie urzą- dzony.	cena 2 zł. 50 gr.
Orwicz	PIORUNEM.	Komedia. Ról m. 3, kob. 3. Dekoracja: gustowny pokój w dwor- ku wiejskim.	cena 90 gr.
Popławski i Golański	POKÓJ DO WYNAJĘCIA.	Krotochwila. Ról m. 5, kob. 3. Dekoracja: pokój ładnie urządzony.	cena 90 gr.
Fredro	POSAŻNA JEDYNACZKA.	Komedia. Ról m. 6, kob. 5. Dekoracja: pokój zamożnie urzą- dzony.	cena 50 gr.
Koziebrodzki . .	STRYJ PRZYJECHAŁ.	Komedia. Ról m. 4, kob. 2. Dekoracja: pokój bogato urządo- wany.	cena 90 gr.
Wieniarski . . .	ULICZNIK WARSZAW- SKI.	Krotochwila ze śpiewami. Ról m. 7, kob. 3. Dekoracja: skromna izba z war- sztatem szewskim.	cena 1 zł. 50 gr.

Mozer	TATUŚ POZWOLIŁ. Dekoracja: pokój skromnie urzą- dzony.	Komedia. Ról m. 3, kob. 4. cena 90 gr.
Przybylski	WDOWA Z MUSU. Dekoracja: pokój gustownie urzą- dzony.	Komedia. Ról m. 3, kob. 4. cena 70 gr.
Raort	ZIĘĆ Z PRZESZKODAMI. Dekoracja: pokój zamożnie urzą- dzony.	Krotochwila. Ról m. 3, kob. 2. cena 90 gr.
Belly	ŻYWY NIEBOSZCZYK. Dekoracja: pokój przyzwoicie urzą- dzony.	Krotochwila. Ról m. 3, kob. 3. cena 90 gr.

LUDOWE DWUAKTOWE.

Parwi	HANUSIA KRUŻAŃSKA. Dekoracja: 1) skromna izba wiej- ska, 2) izba więzienna.	Obraz dramatyczny. Ról m. 5, kob. 3. cena 2 zł.
Dąbrowska	KREWNIAK Z AMERYKI. Dekoracja: zagroda wicjska przed chatą.	Humoreska. Ról m. 9, kob. 8. cena 1 zł. 20 gr.
Szaniawski	MIŁOŚĆ STRAŻAKA. Dekoracja: izba wiejska.	Obraz sceniczny. Ról m. 6, kob. 8. strażacy, muzycanci. cena 1 zł. 50 gr.
Szaniawski	POSAG W KOMINIE. Dekoracja: izba wiejska.	Komedia ludowa. Ról m. 5, kob. 2. cena 1 zł. 50 gr.
Ziolek	PRZYBŁĘDA Dekoracja: 1) wolna okolica z cha- tą, 2) inna wolna okolica.	Obraz sceniczny ze śpiewami. Ról m. 5, kob. 3, chłopcy. cena 1 zł. 50 gr.
Domnik	SIEROCE WIANO. Dekoracja: izba wiejska.	Sztuka ludowa ze śpiewami i tań- cami. Ról m. 7, kob. 3, gospo- darze, gospodynie, chłopcy, mu- zykanci. cena 3 zł.
Dominowa	SWATY. Dekoracja: zagroda z chatą i ka- walkiem ogrodu.	Sztuka ze śpiewami i tańcami. Ról m. 6, kob. 5, wieśniacy, wieś- niaczki. cena 2 zł. 80 gr.

MIESZCZAŃSKIE 2 AKTOWE.

Korzeniowski	MAJSTER I CZELADNIK. Dekoracja: skromny sklep szewski	Komedia. Ról m. 5, kob. 2. cena 70 gr.
Domański	PRÓBA OGNIOWA. Dekoracja: salon.	Komedia. Ról m. 7, kob. 5, strażacy. cena 1 zł. 75 gr.
Turnau	SWATY CIOCI JADZI. Dekoracja: ogród z werandą domu.	Obraz sceniczny. Ról m. 2, kob. 4. cena 2 zł.
Bałucki	TEATR AMATORSKI. Dekoracja: pokój.	Krotochwila. Ról m. 4, kob. 4. cena 2 zł.

LUDOWE 3 AKTOWE

Mrozowicka . . .	BABSKA POLITYKA.	Sztuka ludowa ze śpiewami i tańcami. Ról m. 7, kob. 3. dz. 1, gospodarze, gospodynie, muzykanci.
	Dekoracja: 1) izba wiejska, 2) izba w karczmie, 3) izba wiejska.	cena 1 zł. 60 gr.
Halina	BURSZTYNY KASI.	Obrazek ze śpiewami i tańcami. Ról m. 4, kob. 7, wieśniacy, wieśniaczki.
	Dekoracja: 1) plac przed dworkiem 2) ogród, 3) jak 1).	cena 1 zł. 50 gr.
Karwatowa . . .	KACHNA.	Obrazek ze śpiewami. Ról m. 5 kob. 3, wieśniacy, wieśniaczki, muzykanci, żydzi.
	Dekoracja: 1) izba wiejska, 2) ogród wiejski.	cena 3 zł.
Kołodziej . . .	NA WYMIARZE.	Obrazek ze śpiewami. Ról m. 7, kob. 3, wieśniacy.
	Dekoracja: izba wiejska.	cena 3 zł.
Wrzos	PILNUJ SWEGO.	Obrazek. Ról m. 6, kob. 3.
	Dekoracja: 1) i 2) chata wiejska, 3) zagroda przed chatą.	cena 1 zł.
Kirkor	POTRÓJNA NARZĘCZONA	Komedia. Ról m. 8, kob. 6, włościanie.
	Dekoracja: 1) sad wiejski z chałupą, 2) izba.	cena 1 zł. 40 gr.
Omańkowska . .	PRZĄDKA POD KRZYŻEM	Baśń ludowa. Ról m. 7, kob. 3.
	Dekoracja: 1) polanka pod lasem z chatą, 2) izba.	cena 60 gr.
Kołodziej . . .	SĄSIEDZI.	Obrazek ze śpiewem. Ról m. 11, kob. 2.
	Dekoracja: 1) zagroda wiejska, 2) izba więzienna.	cena 3 zł.
Wrzos	WOJCIECHOWA ŻUKOWA	Obrazek sceniczny. Ról m. 6, kob. 4.
	Dekoracja: 1) i 2) izba wiejska 3) pokój w mieście.	ceny 50 gr.
Wrzos	ZAWIERUCHA.	Obrazek ze śpiewami. Ról m. 6, kob. 5.
	Dekoracja: izba wiejska.	cena 50 gr.

HISTORYCZNE 1—4 AKTOWE

Wrzos	AKADEMIK CZYLI OFIARA ZA OJCZYZNĘ.	Obrazek ludowy w 1 akcie. Ról m. 3, kob. 1, chłopcy, dziewczęta
	Dekoracja: zagroda wiejska.	cena 1 zł. 50 gr.
Sumień	BOLSZEWICY POD WARSZAWĄ.	Utwór sceniczny w 4 aktach. Ról m. 36, kob. 5.
	Dekoracja: 1) restauracja, 2) pokój, 3) skromna izba.	cena 1 zł. 20 gr.
Urbański	DRAMAT JEDNEJ NOCY.	Poemat wierszowany w 1 akcie. Ról m. 6, kob. 1, żołnierze.
	Dekoracja: izba w dworku szlacheckim.	cena 1 zł. 50 gr.

Staszczuk . . .	DZIESIĄTY PAWILON.	Obraz dramatyczny w jednym akcie. Ról m. 4, kob. 1, żołnierze.
	Dekoracja: cela więzienna	cena 1 zł. 50 gr.
Bohusz-Szyszkó	GUWERNER KRUKOWSKI.	Obrazek z 1863 r. w 2 odsłonach, Ról m. 8, kob. 1, powstańcy, kozacy.
	Dekoracja: 1) skromny pokój, 2) las	cena 75 gr.
Kowalska . . .	JĄSKO BOHATER.	Sztuka dramatyczna w 4 aktach na tle 1920 r. Ról m. 9, młodzi chłopcy.
	Dekoracja: 1) chata wiejska, 2) polana z mogiłą, 3) otwór jaskini.	cena 3 zł.
Pawłowski . . .	NAD WISŁĄ.	Obrazek sceniczny w 1 akcie. Ról m. 4, kob. 1, młodzi chłopcy 2, dzieci 3.
	Dekoracja: pokój w dworku.	cena 60 gr.
Staszczuk . . .	NOC W BELWEDERZE.	Epizod w 1 akcie z powstania listopadowego. Ról m. 8, kob. 2, świta, żołnierze.
	Dekoracja: bogata sala pałacowa.	cena 1 zł. 50 gr.
Wiśniowski . . .	STARY MUNDUR.	Obraz dramatyczny w 1 akcie na tle powstania styczniowego. Ról m. 4, kob. 1, powstańcy.
	Dekoracja: pokój.	cena 1 zł. 50 gr.
Bakal	SZALEŃCY.	Epizod dramatyczny w 1 akcie z dnia 6 sierpnia 1914 r. Ról m. 5, kob. 2.
	Dekoracja: pokój.	cena 1 zł. 50 gr.
Dalecka	W STARYM DWORZE.	Obrazek sceniczny w 1 akcie z roku 1863. Ról m. 5, kob. 8.
	Dekoracja: pokój zamożnie urządzony.	cena 60 gr.

SZTUKI WOJSKOWE

Bakal	JAK KAPRAŁ SZCZAPAK WYKŁAD ŚMIERĆ.	Krotochwila legińska w 3 aktach Ról m. 11, kob. 5, legionistów, bolszewików.
	Dekoracja: uboga izba chłopska z wejściem do piwnicy.	cena 2 zł.
Orwicz	JEGO KAPRAŁSKA MOŚĆ.	Komedia w 3 aktach. Ról m. 7, kob. 2, mała dziewczynka.
	Dekoracja: pokój ładnie urządzony.	cena 2 zł.
Gozdawa-Wiechecki	PORUCZNIK I BRYGADY.	Sztuka w 3 aktach. Ról m. 10, kob. 6.
	Dekoracja: 1) i 3) skromny pokój, 2) izba wiejska jako kancelaria wojskowa.	cena 2 zł.
Pobratymiec . .	PO ŻNIWACH. (Szlakiem Kadrowki).	Widowisko ludowe w 3 aktach ze śpiewami i tańcami. Ról m. 10, kob. 6, żniwiarze, żniwiarki, muzykanci, strzelcy.
	Dekoracja: wolna okolica z chatą i sadem, 2) pole pod lasem.	cena 3 zł.
Orwicz	PRZYSPOSOBIENIE WOJSKOWE.	Obrazek w 1 akcie. Ról m. 4, kob. 3.
	Dekoracja: izba wiejska.	cena 90 gr.

Schroeder . . .	ROZKAZ. Dekoracja: niska ziemianka w okopach.	Sztuka w 1 akcie z czasów walk legionowych. Ról m. 6. cena 90 gr.
Bakal	SERCE KOMENDANTA. Dekoracja: ganek domku wiejskiego, sztachety ogrodu	Obraz dramatyczny w 3 odsłonach. Ról m. 17, kob. 6, cena 50 gr.
Bakal	WIEZIEN Z MAGDEBURGA. Dekoracja: 1 i 4) gabinet komendanta twierdzy, 2 i 3) wewnątrz baraku w Szczypiornie	Dramat w 4 aktach. Ról m. 11, kob. 2, legionieści, żołnierze niemieccy, goście weselni. cena 1 zł.
Orwicz	ŻYJ POLSKO. Dekoracja: skromny pokój z pianinem.	Dramat w 1 akcie na tle walk legionowych. Ról m. 3, kob. 3. cena 90 gr.

SZTUKI PROPAGUJĄCE SPÓŁDZIELCZOŚĆ.

Pobratymiec . . .	GÓRĄ SPÓŁDZIELNIE. Dekoracja: skromna izba wiejska.	Obrazek ludowy ze śpiewami w 2 odsłonach. Ról m. 3, kob. 4. cena 3 zł.
Zwilkoński . . .	FILOZOF. Dekoracja: izba wiejska.	Komedia ludowa w 1 akcie, śpiewy tańce. Ról m. 4, kob. 2, gospodarze, chłopcy, dziewczęta, muzykanci cena 90 gr.
Pietrzak	KTO ZWYCIĘŻY. Dekoracja: 1) sklep, 2) spółdzielnia	Obraz sceniczny w 3 aktach. Ról m. 9, kob. 3, dz. 1, robotnicy, włościanie, dziewczęta. cena 60 gr.
Wojnarowska . . .	W SIDŁACH JUDASZA. Dekoracja: pokój.	Sztuka w 3 aktach. Ról m. 5, kob. 2, dz. 1, robotnicy. cena 1 zł. 50 gr.

JASEŁKA.

Ks. Włeczorek . . .	PO KOLENDZIE. Dekoracja: chata wiejska.	1 odsłona. Ról m. 12, kob. 1. cena 40 gr.
Majcher	W NOC WIGILIJNĄ. Dekoracja: kapliczka w lesie.	Obrazek w 1 akcie, 6 odsłonach. Ról m. 16, kolędnicy. cena 1 zł. 50 gr.

SPIS RZECZY

<i>Zadanie wytycznych</i>	3
Charakterystyka środowiska	4
Cel i zadania pracy Z. S.	4
Organizacja wychowywania i szkolenia	5
Zakres pracy wychowawczo-wyszkoleniowej	7
Przewodnia myśl pracy zarządów i kadry	8

Zagadnienia wychowawcze i wskazania metodyczne

Zagadnienia wychowawcze	11
Właściwości psychiczne młodzieży	16
Wskazówki metodyczne dla kadry wychowawczo-wyszkoleniowej i społecznej	21

Założenia i wskazówki programowe

Wychowanie obywatelskie	33
wychowanie organizacyjne	33
uświadomienie obywatelsko-żołnierskie	34
prace kulturalno-oświatowe	35
obchody	36
prace społeczne	37
Wychowanie fizyczne i sport	38
Sport strzelecki	40
Praca kobiet	42
Przysposobienie wojskowe	43
Przysposobienie zawodowe	44

Zagadnienia specjalne

Konkurs dobrego czytania książki	49
Przysposobienie rolnicze	56
Ogniska	64
Wycieczki	67
Teatr amatorski	71
Kalendarz programowy pracy i świąt w/g miesięcy	79

* *

Projekt planu pracy w/g zagadnień i miesięcy dla powiatów i oddziałów
 Spis książek
 Spis sztuk teatralnych.

CBW
Wpływ nr 17 rok 47
Nr. wol. 710

2672

52850/
2

2672